

PLA D'ACCIÓ PER A L'ORDENACIÓ URBANÍSTICA DES DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE I FEMINISTA

01. INTRODUCCIÓ	5
02. MARC CONCEPTUAL I TEÒRIC	9
03. METODOLOGIA	15
04. ANÀLISI DEL CONTEXT SOCIOECONÒMIC I URBANÍSTIC DE REUS	19
4.1 Anàlisi dels documents municipals	21
4.2 Dades demogràfiques, socioeconòmiques i d'habitatge	23
05. METODOLOGIES PARTICIPATIVES	27
Taller Identificació de la Xarxa Quotidiana	29
Marxes Exploratòries	30
Taller de devolució i validació de les propostes de directrius i llocs d'intervencions	34
06. DIAGNÒSTIC TRANSVERSAL	35
07. DIRECTRIUS PER L'ORDENACIÓ URBANÍSTICA DES DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE	45
08. PROPOSTA D'ACTUACIONS	51

INTRODUCCIÓ

01

L'objectiu principal d'aquest encàrrec és desenvolupar un Pla d'Acció per a l'Ordenació Urbanística des de la Perspectiva de Gènere i Feminista. Aquest Pla aportarà una lectura dels documents municipals i dades secundàries i primàries per tal de fer un diagnòstic sobre la ciutat des de una perspectiva de gènere i definir accions per a la millora urbanística, tot des d'una perspectiva de gènere i feminista.

La perspectiva de gènere i feminista aporta una mirada que configura la ciutat amb una distribució de residència, d'equipaments i de serveis, comerç i indústria, que faciliti la vida quotidiana, la cohesió i la integració social, i crea un paisatge urbà que dona sentit de pertinença als llocs i afavoreix la sensació de seguretat i d'agradabilitat a totes les persones, a tots els col·lectius i a tots els grups socials: a tota la ciutadania.

La motivació d'aquest encàrrec per part de l'Ajuntament de Reus és que la ciutat requereix llistar les necessitats de inversió en reposició (no manteniment ordinari) a fi de poder establir estratègies d'acció i determinar pressupostos.

El Pla d'Acció determinarà, per una banda, 10 directrius per l'ordenació urbanística del municipi de Reus des de la perspectiva de gènere. I per una altra banda, identificarà 10 llocs concrets de la ciutat en els que proposarà una possible millora urbanística des de la perspectiva d'urbanisme feminista. Les directrius del Pla d'Acció podran orientar i servir de guia durant el desenvolupament de qualsevol projecte i/o acció vinculat a la via i espai públic, sigui planejament o infraestructura. Les 10 propostes de millora es podrien incloure al procés de participació ciutadana dels pressupostos participatius.

El projecte s'ha desenvolupat durant menys de cinc mesos des de mitjan gener a la fi de maig.

**MARC CONCEPTUAL
I TEÒRIC**

02

URBANISME FEMINISTA

Tradicionalment l'urbanisme s'ha considerat una matèria neutra, és a dir, que la manera de dissenyar els diferents espais no beneficiava ni afectava cap persona o col·lectiu. Però, des dels anys 70, el feminisme ha demostrat que això no és cert i ha treballat per posar la vida de les persones al centre de les decisions urbanes. Vivim en una societat desigual en què les persones tenim diferents oportunitats i obligacions depenent de si som dones, homes o tenim identitat no binària, i aquesta desigualtat es veu reflectida en la manera com es construeix l'espai.

Davant d'aquesta manera de simplificar la realitat de l'urbanisme tradicional, l'urbanisme feminista treballa des de la perspectiva de gènere interseccional, aportant una visió més àmplia de les persones en plantejar que les dones i els homes viuen i experimenten l'espai de maneres diferents i té en compte la diversitat més enllà del sexe, incorporant altres característiques que influeixen en la manera com les persones experimenten els espais: ètnia, edat, religió, discapacitat, etc. Per tant, l'enfocament de gènere pretén demostrar que dones i homes fan un ús diferent dels espais degut als rols de gènere, però també que les dones entre si i els homes entre si fan un ús diferent que dependrà de les altres característiques de la persona, com l'edat: les necessitats d'una adolescent de 15 anys seran diferents de les d'una dona de 70 anys.

L'urbanisme feminista posa en el centre la vida quotidiana. El concepte de vida quotidiana engloba el conjunt de totes aquelles activitats que desenvolupem en el nostre dia a dia o eventualment i està vinculada amb un espai compartit i un temps finit.

Esfera productiva: Activitats relacionades amb la producció de béns i serveis, les quals normalment suposen una remuneració en forma de salari.

Esfera reproductiva: Activitats no remunerades que realitzen les persones d'una unitat de convivència per a la cura d'elles mateixes, per als integrants de la família o per a una família aliena. També s'anomenen activitats domèstiques i estan relacionades amb proporcionar habitatge, nutrició, vestit i cura.

Esfera pròpia: Activitats relacionades amb el desenvolupament personal i intel·lectual de cada persona. Dins d'aquesta esfera es troben la vida social, els esports, l'oci, el temps lliure, les aficions, etc.

Esfera política: Acció per a la fonamentació i conservació de la comunitat política. Crea les condicions per a la continuïtat de les generacions, per al record i per a la història. Són les activitats relacionades amb la participació social, cultural i política.

En la realitat, aquestes esferes es barregen entre si i pot afirmar-se que les tasques de reproducció tenen més importància si s'entenen com les necessàries per a la cura de la vida humana, sense les quals les altres esferes no es podrien desenvolupar.

Aquestes activitats es duen a terme en un suport físic (barri, ciutat, territori) i en un temps determinat. En cada una d'aquestes quatre esferes de la vida quotidiana les persones realitzem diferents activitats.

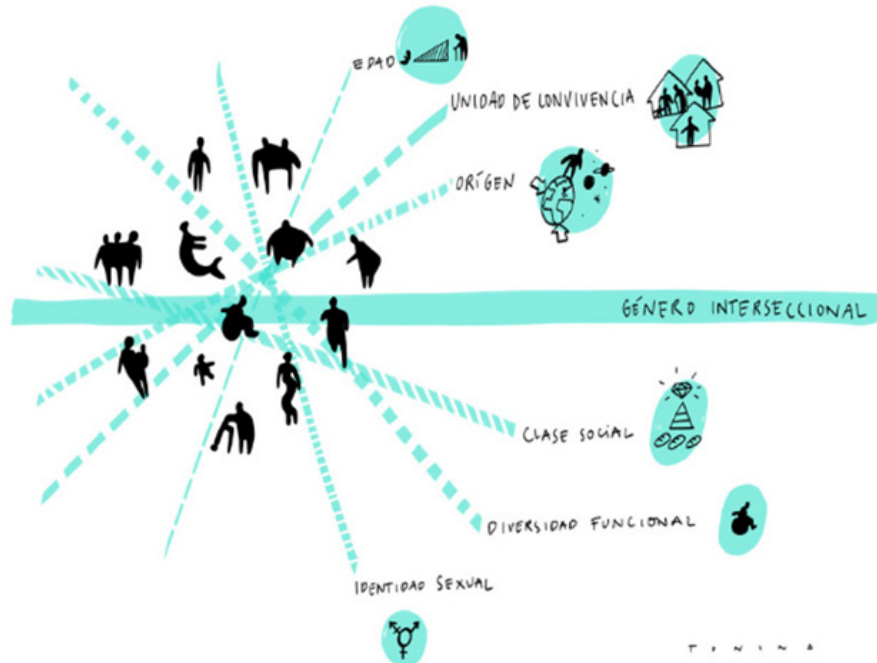

L'urbanisme amb perspectiva de gènere dóna el mateix valor a totes les esferes a l'hora de planificar i dissenyar espais, a diferència de l'urbanisme tradicional, que ha prioritzat l'esfera productiva del treball, responent a un model de societat capitalista i patriarcal.

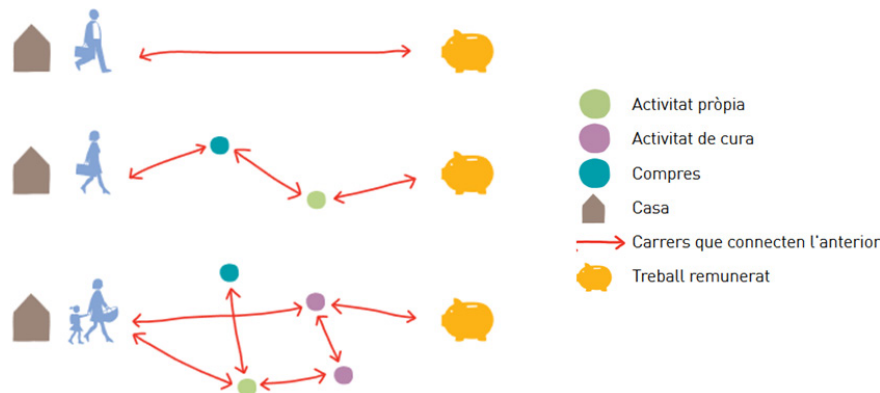
L'anàlisi de la vida quotidiana en l'urbanisme serveix per prendre consciència de la complexitat de la realitat i de les múltiples activitats que realitzen les persones en el dia a dia, el que permet entendre la diversitat de necessitats que coexisteixen als nostres pobles i ciutats. L'espai públic, els carrers, els habitatges, els transports i la resta d'espais que utilitzem regularment són els llocs on es desenvolupen les nostres vides i, per tant, han d'ajustar-se a les diferents necessitats que tenim les persones.

Incorporar l'anàlisi dels espais a partir de la vida quotidiana permet tenir en compte totes les activitats que les persones realitzen en el seu dia a dia, així com les connexions entre espais i activitats. Per això, aplicar la perspectiva de gènere en l'urbanisme no és només millorar la vida quotidiana a la ciutat de les dones, sinó la de totes les persones, en integrar la diversitat de subjectes, experiències i tasques, prioritzant les necessitats de les persones, per sobre dels beneficis econòmics.

L'urbanisme feminista inclou la perspectiva de gènere interseccional en la metodologia de treball, que consisteix en utilitzar les tècniques adequades per a incloure diversos sectors de persones (diversitat d'edats, sexe, procedència, diversitat funcional, gent associada i persones a títol personal, etc.).

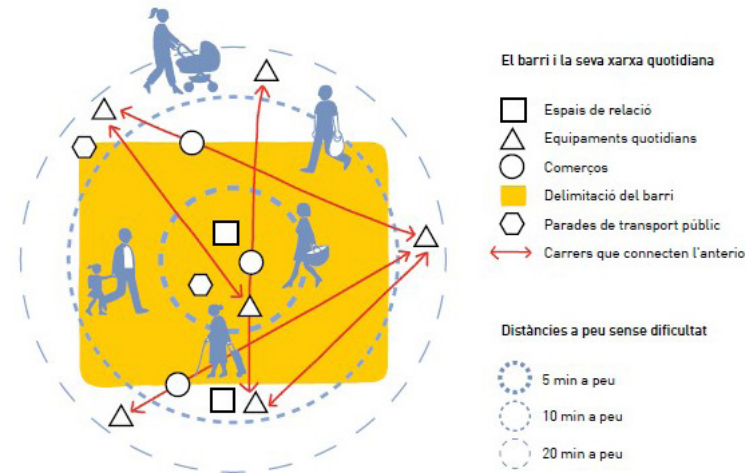

Els recorreguts de l'espai urbà que fan diferents tipus de persones depenen de les activitats que desenvolupen en el seu dia a dia, si tenen un treball remunerat, si desenvolupen activitats reproductives, si tenen persones a càrrec...

Extret de la publicació *Espais per a la vida quotidiana. Auditoria de Qualitat Urbana amb perspectiva de Gènere - 2014*

El barri guanya rellevància quan es llegeix com l'entorn pròxim als habitatges on es realitzen la majoria de les tasques quotidianes de la reproducció per al desenvolupament de la vida de les persones i com l'espai immediat de les persones dependents. Des de l'habitatge és necessari accedir a peu als espais públics on ens relacionem i socialitzem, establint vincles d'ajuda mútua; als equipaments que ofereixen suport a les tasques quotidianes i milloren la qualitat de vida; als comerços on ens abastim; i al transport públic, necessari per desplaçar-nos cap a la resta d'activitats.

Extret de la publicació *Espais per a la vida quotidiana. Auditoria de Qualitat Urbana amb perspectiva de Gènere - 2014*

Els principals objectius de l'Urbanisme Feminista són incorporar com a temes prioritaris en la planificació urbana:

- Les cures:

Canviar les prioritats posant la vida en el centre de les decisions urbanes, desjerarquitzant i despatriarcalitzant els espais i l'urbanisme actual. Inclouent perspectiva ecofeminista

Un dels pilars de l'urbanisme feminista és la sostenibilitat, entesa de manera holística i com la sostenibilitat de la vida: ambiental, econòmica i social. Aquesta concepció de la sostenibilitat passa per posar la cura de la vida de tots els éssers vius i del nostre entorn al centre. Per això també incorporem de l'ecofeminisme el plantejament de la crisi de cures conjuntament amb la crisi ambiental.

Segons la Joan Tronto, la cura és "una activitat d'espècie que inclou tot allò que fem per mantenir, continuar i reparar el nostre món de manera que puguem viure en ell el millor possible. Aquest món inclou els nostres cossos, els éssers vius i el nostre entorn, que s'ententeixen en una xarxa complexa que sustenta la vida". Per tant, aplicar els criteris de cura a

les accions que es realitzin en aquest procés implicarà treballar per a uns espais que: ens cuiden, ens permeten cuidar a altres persones, cuiden de l'entorn i ens permeten cuidar-nos a nosaltres mateixes.

- La seguretat i l'autonomia:

Des de l'urbanisme amb perspectiva de gènere, s'ha demostrat que la percepció de seguretat condiciona els desplaçaments que les dones fan en el seu dia a dia: modifiquen recorreguts, limiten el seu pas per alguns llocs a certes hores. Avaluar quins són els aspectes urbans que generen percepció d'inseguretat i fer propostes de millora, pot contribuir a la millora de l'autonomia de les persones a la ciutat, i especialment de les dones.

Les variables amb les que treballem són:

1. SENYALITZACIÓ: SABER ON ETS I ON VAS ENTORN SENYALITZAT
2. VISIBILITAT: VEURE I SER VISTA ENTORN VISIBLE
3. LA CONCURRÈNCIA DE PERSONES: ESCOLTAR I SER ESCOLTADA ENTORN VITAL
4. VIGILÀNCIA FORMAL I ACCÉS A AJUDA: PODER ESCAPAR I OBTENIR AUXILI ENTORN VIGILAT
5. LA PLANIFICACIÓ I EL MANTENIMENT DELS LLOCS: VIURE EN UN AMBIENT NET I ACOLLIDOR ENTORN EQUIPAT
6. LA PARTICIPACIÓ DE LA COMUNITAT: ACTUAR EN CONJUNT ENTORN COMUNITARI

Aquestes variables s'expliquen a la pàgina següent.

- Participació comunitària amb perspectiva de gènere:

Per acabar, la participació és una eina imprescindible en l'urbanisme per a incorporar les experiències acumulades en els territoris que complementin, alimentin i siguin la base en les decisions de planificació, tant a nivell polític com projectual. La participació no és ni neutra ni universal, ja que pot ser definida a partir dels valors i construccions socials imperants en la societat perpetuant jerarquies i rols dins de les comunitats.

Les dones han estat tradicionalment menystingudes en l'urbanisme, com a professionals però també en les entitats i moviments socials. Per això, és fonamental incorporar estratègies per a preguntar a dones diverses sobre els seus entorns i incorporar el seu coneixement expert com a persones que habiten el territori. Aplicar la perspectiva de gènere és necessari per a fomentar la participació equitativa i equilibrada de diferents persones.

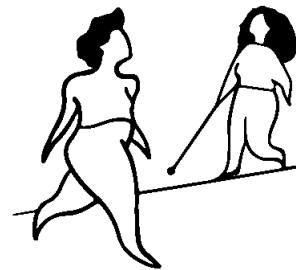
ENTORN SENYALITZAT

La senyalització (visual, acústica i tàctil) ens ajuda a entendre la ciutat i la seva estructura, i a orientar-nos més fàcilment augmentant la percepció de seguretat. Una senyalització realitzada amb iconografia no sexista i diversa (edats, cossos) inclou les diferents persones que formem part d'aquesta societat i ens fa sentir part d'ella d'igual a igual.

ENTORN VISIBLE

La visibilitat permet a través de la configuració física de l'espai que les persones puguin visualitzar tots els elements i persones que hi ha a l'entorn i localitzar possibles sortides en una situació de risc. A més, fa visibles les dones com a subjectes actius reconeixent els diversos papers que desenvolupen a la societat sense caure en estereotips de tractar-les com a objectes o víctimes. També visibleta les tasques reproductives i les valora socialment, promovent la coresponsabilitat social i dins del grup de convivència, sense que segueixin recaient exclusivament a les dones.

ENTORN VITAL

La vitalitat afavoreix la presència de persones, la reunió, la relació i l'ajuda mútua. Un entorn vital garanteix mitjançant el disseny i la configuració física, que diferents persones puguin realitzar diferents activitats en un espai de manera simultània.

ENTORN VIGILAT

La presència d'activitats als espais permet una vigilància informal que millora la percepció de seguretat de les persones en sentir-se cuidades entre si. La configuració física dels espais permet que hi hagi una connexió visual. Els programes socials i la gestió urbana asseguren que hi hagi població heterogènia als barri.

ENTORN EQUIPAT

Un entorn equipat garanteix que hi hagi persones diverses utilitzant els espais públics i comunitaris perquè estan dotats de tot tipus d'elements urbans, vegetació i infraestructures (accessibles, nets i ben mantinguts) que acompanyen les diferents activitats quotidianes. A més existeixen mecanismes per tal que les persones puguin romandre als seus barris sense problemes d'expulsió per motius econòmics (especulació immobiliària, gentrificació...), condicions de l'habitatge o dels espais (falta d'accessibilitat, manteniment...) o violència masclista.

ENTORN COMUNITARI

Un entorn comunitari afavoreix l'apropiació dels espais i el sentiment de pertinença de les persones reforçant la cohesió social i la participació comunitària a l'entorn. Un entorn comunitari és quan existeix relació, convivència i solidaritat entre les persones. Segons els usos i activitats que es prioritzen i es propicien als espais de relació es pot afavorir la convivència, l'intercanvi i la socialització de les persones de manera igualitària contribuint al desenvolupament de les xarxes socials i enfortint la pertinença a la comunitat.

METODOLOGIA

03

Per a poder elaborar un diagnòstic sobre la situació urbanística general de Reus des d'una perspectiva de gènere, proposar directrius generals d'actuació i identificar 10 espais en els quals intervenir, s'han combinat diferents metodologies.

a) Anàlisi documental

S'han estudiat diferents documents realitzats des de diferents àrees de l'Ajuntament i que exposen la situació del municipi en relació amb diferents temes (Urbanisme, Salut, Economia, Igualtat). L'objectiu d'aquesta metodologia és comprovar quins són els elements que apareixen a la documentació institucional i quins temes estan connectats amb l'urbanisme des d'una perspectiva de gènere.

b) Anàlisi del context socioeconòmic i urbanístic de Reus

S'han analitzat diferents dades secundàries procedents del Padró de població, del Cens i del Geo Portal de Reus. L'objectiu d'aquesta metodologia és caracteritzar a la població així com la realitat urbanística dels diferents barris que conformen Reus.

c) Observació del territori

S'han realitzat diferents recorreguts i observacions tècniques del territori. L'objectiu d'aquesta metodologia és conèixer directament els diferents barris, avaluant in situ i des de l'experiència diferents aspectes (connectivitat, espais públics, accessibilitat, visibilitat, representativitat, presència de vegetació...)

d) Metodologies Participatives

S'han dut a terme diferents activitats participatives amb dones diverses del municipi (edat, barri, origen), a través de l'organització d'un grup de seguiment del projecte. L'objectiu d'aquestes activitats ha estat que les pròpies dones que viuen en el territori poguessin parlar del seu coneixement a partir de la vida quotidiana.

Les activitats participatives han estat les següents.

- Taller Identificació Xarxa Quotidiana a Reus
- Marxes Exploratòries:
 - Marxa pels barris de Carrilet-Horts Miró-Fortuny-Pastoreta
 - Marxa pels barris de Casc Antic-Carme-Mercat Central-Ample
 - Marxa pels barris de Ample-Poetes-Gaudí-Mineta-Niloga
- Taller de devolució i validació de les propostes de directrius i llocs d'intervencions

S'han realitzat 4 observacions:

- Pel centre de la ciutat, amb les tècniques d'urbanisme ensenyant diferents espais
- Barris Gaudi, Alcolea i Falset-Castellvell
- Barris Ferrer, Fortuny i Mare de Déu de la Misericòrdia
- Barris Niloga, Ample, Sant Jordi, Muralla i Xalets Quintana

**ANÀLISI DEL CONTEXT
SOCIOECONÒMIC I URBANÍSTIC
DE REUS**

04

Per últim, respecte a la previsió que és feia d'augment de sòl d'activitat industrial i terciària, és important incorporar una mirada de gènere també a aquest espai, millorant la percepció de seguretat de l'entorn construït, concentrar àrees d'activitat en aquestes zones que son majoritàriament monofuncionals, àrees de transició entre les zones industrials i les residencials i dotar els espais d'espera del transport públic d'informació sobre l'entorn, espai adequat d'espera, bona il·luminació...

Al document de Memòria del POUM també fa referència a que Reus es definit amb el rang de polaritat regional dins del Pla Territorial parcial del Camp de Tarragona. Creiem que aquesta figura és especialment interessant ja que estableix una estratègia de creixement potenciat amb l'objectiu de facilitar l'accessibilitat als serveis i reduir les necessitats de mobilitat i de noves infraestructures i evitar la dispersió de la població i les activitats. Creiem que aquesta estratègia territorial afavoreix la construcció i consolidació de territoris compactes, amb barreja d'usos i recorreguts funcionalment útils. En aquest mateix Pla Territorial parcial del Camp de Tarragona, dins de les determinacions d'infraestructures de mobilitat s'esmenta el condicionament dels traçats ferroviaris del nucli de Reus, mitjançant túnel en alguns trams. Considerem que aquest ha de ser un element cabdal que s'ha d'incloure en el nou planejament de Reus, ja que les vies del tren i els túnels que connecten barris, suposen una barrera en el municipi que comporta problemes d'accés a usos, accessibilitat, percepció d'inseguretat i que posa en situació de desavantatge als barris que estan travessats per aquesta infraestructura.

A la memòria s'esmenta el Pla de Mobilitat local aprovat en 2012, que s'estructura en 5 línies estratègiques. Creiem que aquestes línies son encertades però potser cal concretar que tant l'augment de la xarxa viària dedicada a persones vianants i ciclistes com en la promoció de l'ús del transport públic, s'ha de fer especial èmfasi en connectar la mobilitat a peu i en bici amb la mobilitat en transport públic, disposant les infraestructures necessàries i prioritzar els serveis i l'accessibilitat als espais de la xarxa quotidiana.

Segons el document de Memòria del POUM, el Pla Territorial d'habitatge té com objectiu de solidaritat urbana, per a donar resposta a la demanda social d'habitatge, pel compliment d'aquest objectiu, preveu en l'horitzó de 20 anys, disposar d'un parc d'habitatge mínim destinats a polítiques socials del 15% respecte del total d'habitatges principals. Considerem que aquesta xifra és molt exigent, estaria molt bé poder avaluar fins a que percentatge s'ha arribat fins ara. A més a més, per que aquest augment del habitatge social afavoreixi l'equitat social, els instruments municipals d'habitatge haurien d'incloure també criteris qualitatius respecte a la diversitat d'habitatges, de llars, d'accés a l'habitatge amb perspectiva de gènere per donar resposta a la feminització de la pobresa i actuacions de condicionament dels habitatges per millorar l'accessibilitat i la pobresa energètica.

En relació al procés participatiu sobre el POUM es detecten diferents aspectes que es podrien millorar per a les següents convocatòries del nou

planejament. El numero de persones assistents a les diferents sessions i presentació i participació que apareix és el total, sense segregat ni per gènere, ni per edat, que son informacions que es consideren prou rellevants. La denominació de algunes temàtiques a les jornades i tallers son massa tècniques i potser moltes persones no es van sentir interpel·lades com per exemple "Ordenació del sòl no urbanitzable" o "Noves formes de creixement urbà". Per últim, i destacant els aspectes més rellevants, el plenari estava adreçat només a representants de la societat civil i no a persones no organitzades, sent el POUM un document clau en el model de ciutat i determinant de la qualitat de vida de les persones habitants, considerem que és fonamental que la convocatòria sigui per a tota la població i que la difusió i comunicació de les mateixes es faci per diferents canals per a poder arribar al màxim de persones possible i que aquestes entenguin la transcendència del POUM.

Respecte als objectius i criteris generals del POUM es considera que en termes generals son encertats, ja que defineixen una línia de compactació del nucli urbà, rehabilitació de la ciutat edificada i dels habitatges, integració i connexió dels diferents tipus de sòl... Tot i així, l'enfocament dels objectius és força economicista, esmentant en múltiples ocasions les activitats econòmiques i la competitivitat econòmica de la ciutat i sense visibilitzar en cap moment les activitats de l'esfera reproductiva i de les cures.

Quant a les projeccions de futur seria interessant que els possibles escenaris de creixement es puguin organitzar per fases per tal d'anar avaluant després de cada fase el creixement efectiu de la població i la consolidació dels nous desenvolupaments urbans.

En relació al tres escenaris de creixement que es planteja al POUM, és troba interessant que la memòria identifiqui el l'escenari 0, que és el del planejament vigent que encara no està executat, no és coherent amb la davallada de la població. També es considera un element a rescatar que s'esmenti la necessitat d'establir una prioritització en el desenvolupament dels diferents àmbits.

A l'alternativa 1 és planteja la construcció d'habitatge de protecció pública incrementant la densitat i l'edificabilitat que considerem que és coherent amb l'estratègia de un model de ciutat compacta i amb mixtura d'usos. També d'aquesta alternativa és interessant que identifiqui les febleses del model de creixement de cases unifamiliars que es van desenvolupar al municipi durant els anys 80-90. De cara al nou planejament urbà, s'han d'incloure mesures valents per a densificar aquestes àrees per tal de dotar-les de més serveis.

L'alternativa 2 planteja un model de creixement acurat, basat en l'estudi de conjunt de la ciutat. Creiem que aquest plantejament és encertat, tot i que per l'anàlisi s'ha de fer una lectura transversal des de les diferents escales: analitzant el vicle de Reus amb l'entorn, el conjunt de la ciutat i també la diversitat i particularitats de cada territori per tal de fer una proposta acurada en termes de justícia territorial i social.

4.1 Anàlisi documents municipals

Els documents que s'ha analitzat han sigut els següents:

- Memòria Avanç del POUM
- Pla de Salut de Reus 2018 – 2022
- Pla Municipal de Polítiques de Gènere 2019-2023

Memòria Avanç del POUM

El document comença amb el planejament vigent aprovat en 1999, on s'exposen els criteris de revisió del planejament urbanístic anterior. D'aquests criteris ens sembla especialment rellevant el de promoció del centre de la ciutat que potencii els valors històrics del patrimoni i les activitats comercials i donar solució als problemes de degradació. En aquest sentit, creiem que per al pròxim planejament caldria incorporar una lectura del centre de la ciutat des de la perspectiva de la vida quotidiana, entenent que és un espai que concentra activitats culturals (teatres, museu, edificis patrimonials) i comercials, però que també ha d'incorporar accions per a poder resoldre la resta d'activitats quotidianes (reproductives, comunitàries i personals), proporcionant un suport físic per a l'acompliment d'aquestes activitats i promovent la mobilitat activa (a peu i amb bici) o en transport públic des d'altres barris de la ciutat.

Quant al criteri de dibuixar solucions al problema de les comunicacions, a més de l'accessibilitat és important prioritzar la connectivitat entre diferents barris i usos. Fomentant que la mobilitat a les activitats quotidianes, especialment les vinculades amb l'esfera reproductiva i de cures de les persones pugui ser a peu o en bicicleta.

Com comentari general després d'analitzar tot el document de la memòria, s'ha detectat que hi ha una mancança generalitzada d'un enfocament des de la vida quotidiana de les persones, tenint en compte totes les activitats que es fan en el dia a dia. També falta incloure la diversitat d'experiències i necessitats de la població segons gènere, però també edat, origen, diversitat funcional...

És recomanable per els propers documents de planejament fer servir un llenguatge inclusiu.

Pla de Salut de Reus 2018 – 2022

És considera una cosa molt positiva que l'enfocament del Pla és des de els "els determinants socials de la salut que parteix de la base que les condicions socioeconòmiques, culturals i ambientals, i les activitats dels diferents sectors (educació, habitatge...) repercuteixen en la vida i el treball de les persones, en les seves relacions socials, en el suport social que reben, i faciliten o impedeixen estils i formes de vida saludables. Dins d'aquest determinants estarien l'entorn, el veïnatge i el medi ambient.

A més a més, el Pla aposta per una Ciutat Saludable, com aquella que dona una alta prioritat a la salut en totes les seves actuacions. És la que contínuament crea i millora els entorns físics i socials, i amplia els recursos comunitaris que permeten a les persones unir-se mútuament per realitzar totes les funcions de la vida i desenvolupar-les al màxim. Potser, dins d'aquest concepte de ciutat saludable és podria fer més èmfasi en com les diferències en l'ús de la ciutat i la pròpia configuració de la ciutat poden determinar desigualtats de salut entre homes i dones.

Es considera molt positiu que dins dels principis rector del Pla local de salut s'inclouï la perspectiva de gènere, així com la participació de la població.

Quant a la participació del Pla, una mancança detectada és que la informació sobre les persones participants no està segregada per gènere.

Respecte a les accions proposades al Pla no hi ha una transversalització de la perspectiva de gènere. En el cas concret de les accions proposades dins de la línia de entorn, veïnatge i medi ambient, tot i que les accions es consideren molt adequades, no s'inclou per exemple que el foment de zones verds pugui introduir criteris de seguretat des de la perspectiva de gènere, perquè totes les persones es puguin sentir segures a l'hora de fer servir aquest espais; o quant es parla de la implementació dels plans de mobilitat existents, per un model de mobilitat sostenible en el marc d'una ciutat més saludable, no hi ha cap prioritització de les accions per assegurar que la mobilitat als espais de la vida quotidiana, especialment els que son per atendre a les cures de les persones, puguin ser a peu o en bici; o a l'ac-

ció de creació de grups que fomentin l'exercici físic, no es té en compte les diferències en les pràctiques esportives entre homes i dones.

Pla Municipal de Polítiques de Gènere 2019-2023

L'enfocament que fa servir el Pla Municipal de Polítiques de Gènere, és el de la transversalitat de gènere, que defuig de les accions aïllades i busca la complicitat dels diferents actor, pel que en l'àmbit de la ciutat planteja la necessitat de que tots els departaments vetllin per la igualtat entre homes i dones.

A les necessitats identificades al Pla, que s'estructuren en sis apartats, no hi ha cap línia vinculada amb l'entorn urbà. No obstant això, dins de les accions proposades per el Pla, si que inclou un conjunt d'accions dins del epígraf 1.4 de consolidar la perspectiva de gènere en la planificació i gestió de la ciutat, amb accions amb diverses temporalitats, per millorar l'accés a l'espai públic, el transport, el serveis d'habitatge o la il·luminació a la ciutat.

A més a més, també inclou una acció per promoure la reflexió sobre la ciutat a través de la participació.

El Pla també conté una línia de sensibilització i promoció del protocol de prevenció d'actituds sexistes en espais de festa popular. En aquest sentit, el municipi té desenvolupat un document de Protocol Contra les Agresions Sexistes a les Festes Populars amb diferents definicions per a identificar les violències i un circuit d'actuació en cas de patir o presenciar una violència sexista en el context de Festa.

És molt interessant que el Pla especifiqui la importància de destinar una partida pressupostaria i un equip per a dur a terme les diferents accions, i que a més, seguint el principi de transversalitat, els recursos siguin d'altres àrees de l'Ajuntament.

4.2 Dades demogràfiques, socioeconòmiques i d'habitatge

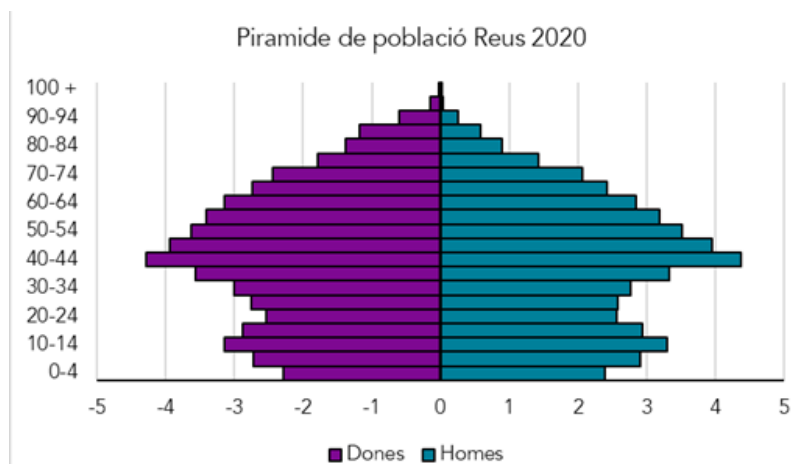
Reus és la capital de la comarca del Baix Camp, situat a l'oest del Camp de Tarragona i a uns 10 km de la mar Mediterrània. És el segon municipi amb més habitants a la província de Tarragona i el dècim a Catalunya, amb una població de 106.168 habitants. El municipi té una superfície de 52,8 kilòmetres quadrats.

	Habitants	Superfície (Km2)	Densitat (hab/km2)
Reus	106.168	52,8	2.010,00

Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

Taula 2 de població i superfície

Com es pot veure a la piràmide de població, els grups d'edat amb major presència a Reus són la població de mitjana edat, d'entre 54 i 34 anys especialment, i també la població jove i infantil d'entre 19 i 10 anys.

	% 0 a 15 anys	% 16 a 64 anys	% 65 anys i més	Índex d'envelliment	Índex de sobreenvelliment	Índex de dependència juvenil	Índex de dependència de la gent gran	Índex de dependència global
Reus	18,99	63,21	17,8	100,3	15,9	27,5	27,6	55,2
Tarragona	16,86	64,04	19,1	121,2	16,5	24,2	29,3	53,5
Catalunya	16,35	64,69	18,96	124,2	17,1	23,2	28,8	52

Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

Com es pot veure a la taula 3, la població de Reus és més jove que la de la província de Tarragona i la del total de Catalunya, ja que el percentatge de població de 0 a 15 anys representa el 18,99% de la població total. Això repercuteix en que l'índex de dependència juvenil es més alt a Reus. Per altra banda, el grup de població de més de 65 anys és més baix a Reus que a Tarragona i Catalunya, amb un 17,8% de la població que pertany a aquest grup, això afecta a que tant l'índex d'envelliment com l'índex de sobreenvelliment, i l'índex de dependència de la gent gran, son més baixos a Reus que a Tarragona i Catalunya.

Els índexs de dependència juvenil i senil mostren que la població dependent més gran de 65 anys és més o menys la mateixa que la població dependent menor de 14. Aquests índex ajuden a visibilitzar els percentatges de població infantil, adolescent i gran que són susceptibles de rebre un major volum de cures pel seu moment en el cicle vital. L'índex de dependència global indica que per cada 46,7 persones en edat activa de 15 a 64 anys, hi ha 53,3 persones que són dependents, siguin grans o menors. L'índex de dependència global és lleugerament superior entre dones que en homes (55,8 enfront de 50,8), i això es deu al fet que hi ha un percentatge més alt de dones grans (taula 4).

	Índex de dependència		
	Dones	Homes	Total
Índex Dependència Juvenil	24,6	26,8	25,57
Índex Dependència Senil	31,2	24,0	27,6
Índex Dependència Global	55,8	50,8	53,3

Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

Taula 4 Índex de dependència

La taxa de masculinitat és de 93,62, això indica que a Reus per cada 100 dones hi ha 93,62 homes. En aquest cas la diferència en el nombre total d'homes i dones és degut en part, a l'envelliment de la població i a la feminització de l'envelliment (hi ha moltes més dones grans que homes).

	Índex d'envelliment i sobreenvelliment		
	Dones	Homes	Total
Índex Envel·liment	126,6	89,4	100,3
Índex Sobreenvelliment	19,1	11,4	15,8

Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

Taula 5 Envel·liment de la població

L'índex d'envelliment total és de 100,3, és a dir que hi ha 100,3 persones de 65 anys i més per cada 100 habitants de menys de 15 anys. Aquest índex és menor a Reus que al total de la província de Tarragona on és 121,2 i que el total de Catalunya, on representa 124,2. Per tant, l'estructura d'edat de Reus és més jove que la mitja de la província i de Catalunya. Per altra banda, veiem que l'envelliment està molt feminitzat, ja que l'índex d'envelliment en les dones és de 126,6, mentre que pels homes és només de 89,4. Respecte a l'índex de sobreenvelliment, el total és de 15,8 que representa la població de 85 anys i més per cada 100 habitants de 65 anys i més. En aquest cas també veiem diferències substancials entre homes i dones, ja que aquest índex és de 19,1 per a les dones i d'11,4 pels homes. En relació amb el territori del context, l'índex de sobreenvelliment és a Tarragona de 16,5 i a Catalunya de 17,1.

	Índex de recanvi de la població en edats actives	Relació de masculinitat	Relació de nens per dones en edat fèrtil	Edat mitjana de la població	Densitat de població	Pes relatiu sobre el conjunt de Catalunya
Reus	100,8	93,6	22,3	41,42	2.020,80	1,38
Tarragona	112,5	99,9	20,8	42,83	129,8	10,6
Catalunya	111,2	96,3	19,8	42,81	240,5	100

Taula 6 Indicadors socials de la població a Reus, Tarragona i Catalunya

Com es pot veure a la taula 6 la població a Reus està més masculinitzada que a la província de Tarragona i a Catalunya (Taula 6). Aquesta diferència pot estar vinculada amb que la mitjana d'edat de la població a Reus és més jove i el percentatge de població de menys de 65 anys és menor, i per no tant el grup de dones grans no és tan significatiu com a altres llocs. També és rellevant la relació de nens i nenes per dones en edat fèrtil, ja que aquesta dada és més alt a Reus que a Tarragona i Catalunya.

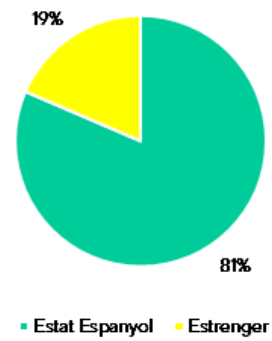

Figura 4 Origen de la població a Reus. 2020

A Reus la població d'origen estranger representa el 19% de la població total (Figura 4). Els principals països d'origen estranger que estan presents a Reus són població procedent de: Marroc, Romania, Colòmbia, Bolívia i Argentina (Figura 6). Aquests 5 països aglutinen el 62,2% del total de població estrangera de Reus.

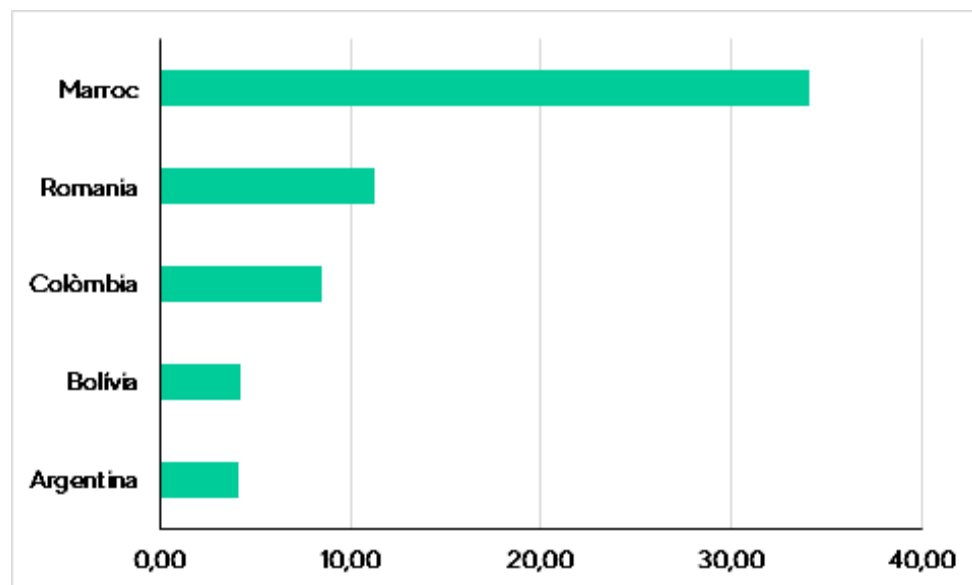

Figura 5 Principals nacionalitats estrangeres a Reus 2020
Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

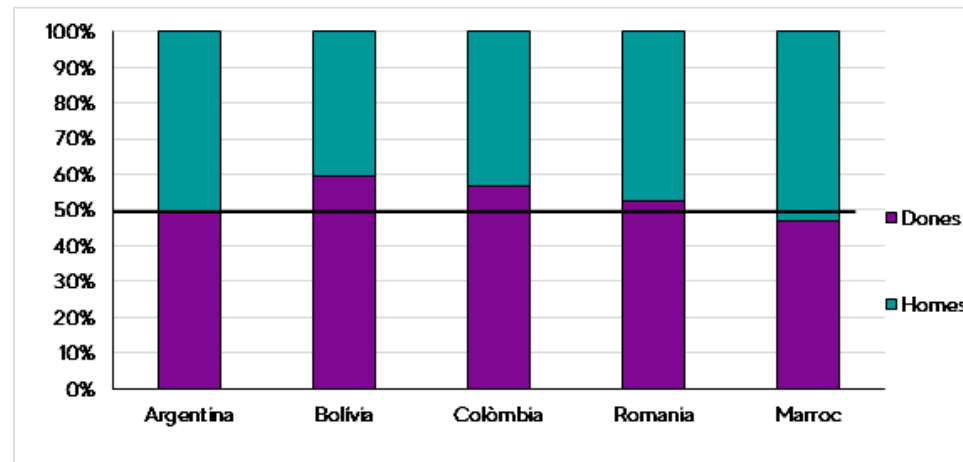

Figura 6 Població segregada per sexe de les principals nacionalitats estrangeres. Reus. 2020
Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

Tal com es pot veure a la Figura 6, hi ha una presència més alta de dones entre la població procedent de Colòmbia, Bolívia i Romania, mentre que la població del Marroc està lleugerament masculinitzada. La població procedent de l'Argentina, és gairebé 100% paritària amb, tan sols una diferència de dos homes més.

Pel que fa a les dades sobre discapacitat reconeguda, a Reus representa un 9,5% de la població, una mica per sobre de la mitjana Catalana (7,7%). En la distribució per edats, veiem que les persones amb discapacitat reconeguda tenen majoritàriament entre 45 i 64 anys (37,5%) i entre 16 i 64 (23,7%). Destaca que hi ha un percentatge elevat de persones menors d'edat amb discapacitat en comparació amb la mitjana Catalana. Així, mentre que de mitja a Catalunya hi ha 0,6% de persones amb discapacitat reconeguda que tenen entre 0 i 4 anys i un 3,8% entre 5 i 15 anys, a Reus aquests percentatges són d'1% i 6,7% respectivament.

Persones reconegudes legalment com a discapacitades segons l'edat							
	Fins a 4 anys	Entre 5 i 15 anys	Entre 16 i 44 anys	Entre 45 i 64 anys	Entre 65 i 74 anys	75 anys i més	Total
Reus	94	665	2.340	3.702	1.628	1.446	9.875
Catalunya	3.405	22.101	94.482	201.730	115.915	144.394	582.027
% Reus	1,0	6,7	23,7	37,5	16,5	14,6	100
% Catalunya	0,6	3,8	16,2	34,7	19,9	24,8	100

7,7% e

Persones reconegudes legalment com a discapacitades segons el tipus de discapacitat Catalunya									
	Físics motòrics	Físics no motòrics	Visuals	Auditius	Intel·lectuals	Malalts mentals	Múltiple Físics-Intel·lectuals	No consta	Total
Reus	2.484	1.484	565	591	2.091	2.414	17	229	9.875
Catalunya	196.544	118.295	33.828	32.315	62.748	113.886	5.000	20.413	582.027
% Reus	25,2	15,0	5,7	6,0	21,2	24,4	0,2	2,3	100
% Catalunya	33,6	20,3	5,8	5,6	10,8	19,6	0,9	3,5	100

Taula 7 Persones amb discapacitat reconeguda i Taula 8 Persones amb discapacitat segons tipus de discapacitat

Segons la taula 8, les discapacitats més nombroses a Reus són les físiques motors (25,2%), seguides de les malalties mentals (24,4%) i les intel·lectuals (21,2%). Aquesta dada evidencia que moltes discapacitats són prou imperceptibles.

A la taula 9 podem comprovar que l'estructura de les llars és molt heterogènia, ja que només el 37,24% de les llars corresponen a llars conformats per una parella amb fills. Són molt nombrosos les llars unipersonals (22,48%), de parelles sense fills (23,84%) i monomarentals i monoparentals (11,69%).

	Sense nucli		Amb nucli			
	unipersonals	2 persones o més	parella sense fills	parella amb fills	pare o mare amb fills	
Total	9.124	1.226	9.677	15.113	4.744	702
Percentatge	22,48	3,02	23,84	37,24	11,69	1,73

Taula 9 Estructura de les llars. 2011
Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

A la taula 10 podem veure que la majoria dels habitatges a Reus son en propietat, amb compra ja pagada. El lloguer representa només el 17,51% dels habitatges.

	De propietat			De lloguer	Cedit gratis o a baix preu
	per compra pagada	per compra amb pagaments pendents	per herència o donació		
Total	14.002	15.738	1.504	7.107	874
Percentatge	34,50	38,78	3,71	17,51	2,15

Taula 10 Règim de tinença dels habitatges
Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

En relació a l'activitat econòmica, a la taula 11 podem veure que hi ha més dones que homes al atur, i que les dones representen el 56,3% de totes les persones aturades. Respecte als sectors productius, a la taula 12 podem veure que la majoria de les dones que estan al atur, són del sector de serveis.

Atur Març 2021		
Dones	5173	56,30
Homes	4016	43,70
Total	9.189	100

Taula 11 Dades d'atur per sexe. Març 2021
Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

	Atur per Sector Productiu			
	Dones	Homes	Dones	Homes
Agricultura	138	247	2,67	6,15
Indústria	273	355	5,28	8,84
Construcció	108	759	2,09	18,90
Serveis	4042	2410	78,14	60,01
Sense ocupació anterior	612	245	11,83	6,10

Taula 12 Dades d'atur per sexe i sector productiu. Març 2021
Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT

**METODOLOGIES
PARTICIPATIVES**

05

En total s'han dut a terme 5 activitats participatives amb l'objectiu general d'introduir el coneixement que les persones veïnes tenen sobre el territori. Cada activitat ha tingut a més, un objectiu específic. La curta durada del projecte i les restriccions per a reunir grups grans, han fet que s'hagin hagut d'adaptar les activitats participatives a aquest context.

Per això, s'ha organitzat un grup de seguiment format per dones diverses (edat, barri, origen), que han estat presents en les diferents activitats participatives, han fet difusió del projecte i han validat les propostes de directrius i intervencions.

En la participació s'ha prioritzat treballar amb dones, ja que l'urbanisme és una disciplina molt masculinitzada, tant en la pràctica professional com en les entitats veïnals i és important recollir les experiències de la vida quotidiana de dones diverses. A més, s'ha convocat a dones involucrades en diferents entitats, que a més del seu coneixement propi, han aportat la informació de la seva comunitat.

Taller Identificació Xarxa Quotidiana

Aquest primer taller ha servit per a constituir el grup de seguiment, explicar el projecte i els seus objectius i què s'esperava del grup.

A més s'ha fet un taller per a identificar la Xarxa quotidiana de les persones participants, en el qual s'han mapificat els diferents espais públics i equipaments que utilitzen, així com els elements favorables i desfavorables. En aquesta sessió han participat 7 dones.

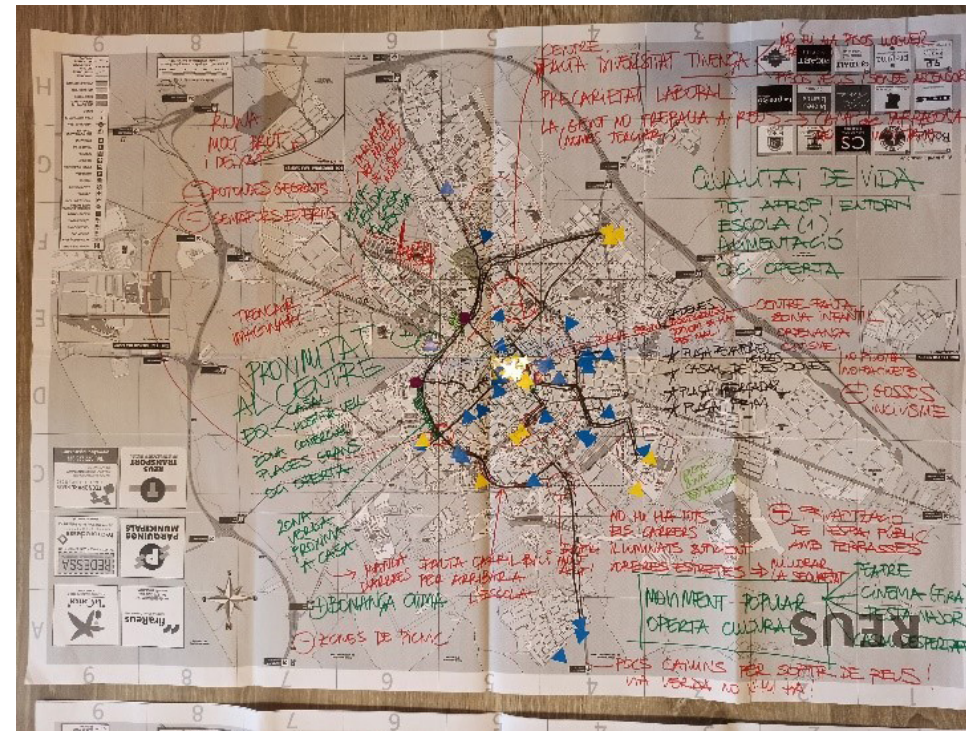

Figura 9 Mapes de resultats del taller

A continuació s'agrupen els principals elements favorables i desfavorables que s'han recollit en el treball fet amb cada grup.

ELEMENTS FAVORABLES DEL GRUP 1

Molta qualitat de vida per la proximitat de tots els serveis disponibles (educació, oci, alimentació i serveis bàsics, sanitaris, etc.), perquè tot està a

prop a peu.

El centre amb més oferta d'oci també està pròxim a tots els barris.

Valoren molt positivament el centre de Reus pels equipaments culturals (com el Casal de les Dones), la zona comercial, l'oferta d'oci i les places que hi ha per estar i els espais per passejar.

El Moviment popular i l'oferta popular de Reus estan molt ben valorats també, el teatre, el cinema, tot el que es mou al voltant de la festa major, el Casal Despertaferro, etc.

Valoren les zones verdes que tenen algunes de les participants a l'entorn del seu barri, com un gran privilegi.

Proximitat amb els companys de Coop.

Bonança del clima per poder realitzar la vida a l'exterior de casa (sense pluja, sense boira, amb bona temperatura, ...)

ELEMENTS DESFAVORABLES DEL GRUP 1

Al centre, hi ha manca d'espais infantils de jocs, poca oferta i una ordenança cívica molt dura i estricta amb la diversitat dels jocs infantils, sobretot pilota i elements de rodes (no pilotes i no patinets). L'espai més versàtil és la plaça Prim on la canalla juga amb les cadenes.

Preus de l'habitatge i accés: falta de diversitat de tinença, no hi ha pisos de lloguer i els pisos al centre sobretot són vells i sense ascensor. Gran precarietat laboral que incrementa les possibilitats materials d'accedir a un habitatge. La gent no treballa a Reus (només terciari de serveis), la majoria de població treballa al Camp de Tarragona, però viu a Reus per l'alta qualitat de vida que té.

Reduir la privatització de l'espai públic amb terrasses.

Percepció d'inseguretat en alguns carrers. Hi ha manca de continuïtat en la il·luminació i hi ha carrers que no tenen suficient il·luminació.

Hi ha carrers on les voreres són molt estretes pel pas.

Manca d'arbres i de verd en general del municipi, i sobretot, al centre.

Mobilitat ciclista: Discontinuitat de la xarxa de carril bici. No hi ha carrils continus per arribar a les escoles.

Mobilitat motoritzada: hi ha molts cotxes. Semàfors que duren molt de temps per als cotxes i poc temps per a les persones. Rotondes molt grans amb manca d'escala humana i amb moltes dificultats per creuar.

Crítica a certes tipologies edificatòries massa altes per la ciutat de Reus.

Incivisme de les persones que tenen gossos per la manca de neteja de les caques.

Relació amb l'entorn natural: Manca de xarxa de camins o zones verdes que surtin de Reus, no hi ha cap via verda marcada, manca de zones de pícnic per dinars populars, i alguns camins rurals estan bruts i amb runa (com per exemple, darrere de l'hospital)

Millora dels barris conflictius i estigmatitzats, trencar imaginari negatiu d'aquests barris: el barri de Sant José i entorn, el barri de l'entorn del carrer Pintor Fuster, el barri entre les avingudes de la Salle i president Macià i carrer Misericòrdia, i el barri gaudí al costat de l'estació.

Molt retard en la construcció de l'estació nova al costat de l'hospital, al barri de Sant Josep.

ELEMENTS FAVORABLES DEL GRUP 2

Mercat del Carrilet: KM0, bona qualitat i bon preu, de proximitat. El pàrquing és assequible (0,50€/hora) i obre moltes hores. Hi ha un espai buit, es pot fer servir per oficines o el centre cívic del barri.

Les zones verdes entorn de Fortuny, i en general els jardins i espais verds. Hi ha molts arbres i molt espai enjardinat. Té moltes zones verdes i estan molt ben mantingudes. Taques verdes.

Al Carrer Ample, carrer Sant Joan, carrer Prat de la Riba, hi ha botigues a granel, de neteja també a granel, que fan el preu a pes.

Busos: cada 10 minuts a Fortuny, però el servei no arriba a tots els barris.

Espais amplis als barris.

Proximitat (mercat, ambulatori, parada d'autobusos, família...) i la xarxa de comerç de proximitat.

La compacitat de la ciutat, ja que es pot recórrer gairebé de punta a punta.

Clima temperat mediterrani.

Moviment associatiu.

Amplitud dels espais i els barris.

Els espais culturals.

ELEMENTS DESFAVORABLES DEL GRUP 2

Mala il·luminació a Santa Clara.

Molta inseguretat ciutadana i percepció d'inseguretat sobretot a la nit.

Al Carrer de la Cerdanya, als voltants del Carrilet i a la Pastoreta s'hi viu molt assetjament.

Dificultat per fer denúncies a l'estació de bus.

Tallers buits que s'han okupat al carrer Pere el Cerimoniós 26, 29 i 31.

Xalets Pàmies Residències de la gent gran: voreres molt estretes, i al mig hi ha arbres que fan d'obstacles i no pots passar. A més, són bidireccionals.

Asfalt molt mal mantingut a Roig i Soler, Cardenal Vidal i Clot.

Carrer Doctor Robert és molt estret i els cotxes passen ràpid.

A l'Avinguda Carrilet (Jaume I) i Avinguda de Salou passen els cotxes molt ràpid.

Al Passeig de la Misericòrdia i al carrer Astorga no hi ha visibilitat després de la rotonda al pas de vianants.

Falta de polítiques públiques d'habitatge per l'accés a estudiants, aturats, gent amb diversitat funcional, risc d'exclusió...

Falta de zones verdes per fer esport, passejar el gos, jugar amb els infants...

Brutícia als carrers, falta de neteja a carrers secundaris, graffitis, manca de manteniment i reparació de desperfectes (bancs, fanals, pintura vial, paviment vies...).

-Conflictes de mobilitat amb les bicicletes, que van pel mig.

-Falta d'aparcament dissuasiu a la perifèria i gratuït.

Manca de manteniment de l'enllumenat públic. A la zona de Fortuny es van quedar apagats molts dies sense reparació.

Marxes Exploratòries

Les marxes exploratòries són una metodologia desenvolupada per l'Urbanisme amb perspectiva de gènere, que van començar utilitzant les feministes canadenques en els anys 90 perquè les persones veïnes poguessin identificar sobre el terreny elements que els generaven percepció d'inseguretat. En aquest cas, hem utilitzat aquesta metodologia, però ampliant l'objecte d'estudi a altres temes de l'entorn que afecten la vida quotidiana de les persones veïnes.

S'han fet un total de tres marxes exploratòries per tres territoris diferents, en cadascuna de les marxes s'ha caminat per diversos barris que eren pròxims entre si.

Figura 10 Recorreguts de les 3 Marxes Exploratòries

Figura 11 Itineraris de les Marxes Exploratòries a Carrilet, Centre i Estació

Figura 12 Fotos de la Marxa Exploratòria a Carrilet i al Centre

Les marxes realitzades són:

- Marxa pels barris de Carrilet-Horts Miró-Fortuny-Pastoreta
- Marxa pels barris de Casc Antic-Carme-Mercat Central-Ample
- Marxa pels barris de Ample-Poetes-Gaudí-Mineta-Niloga

Per a poder analitzar la informació de les marxes s'ha agrupat per variables: espai públic, equipaments i comerç, mobilitat, habitatge, activitats econòmiques i seguretat.

A continuació es resumeixen en taules ordenades per variables i temes i indicant la marxa en la qual ha sortit aquesta informació, tots els resultats de les tres marxes, classificats per colors per identificar si son coses positives o dolentes.

Variable	Tema	Explicacions	Marxa
Espais públics i de relació	Zones verdes, arbrat i verd urbà	Valoració positiva que els espais verds i parcs de Reus siguin oberts sense restriccions horàries ni físiques. Valoració negativa dels espais verds i parcs de Reus quan es fa fosc, ja que hi ha una manca d'il·luminació i equipament, que es tradueix en una manca d'ús. Consens en que hi ha una manca d'espais d'arbrat i verd urbà generalitzada, així com espais equipats amb bancs per descansar. Valoració positiva del Parc de Sant Jordi (com a una de les úniques opcions properes al centre) Al centre, casc antic, de Reus és on s'evidencia més manca d'espais verds. Desproporció de la vegetació de les rotondes, en relació al verd urbà dels carrers o del nucli	Marxa Centre Marxa Centre Marxa Centre Marxa Centre Marxa Centre Marxa estació
	Manteniment dels espais públics i de relació	Diversos punts on hi ha paviment en mal estat. Problemes amb l'empresa de neteja de Reus, ja que és un servei que hauria de ser públic i dependre de l'administració, amb les condicions de l'administració, i en canvi és una empresa privada externa que té males condicions laborals. Hi ha sectors que reivindiquen que hauria de ser públic	Marxa Centre Marxa Carrilet
	Sobre la il·luminació/enllumenat públic	Mala il·luminació del carrer del Vent fins a Misericòrdia Mala il·luminació al barri del Carne	Marxa estació Marxa Centre
	Espais infantils	Les úniques opcions de portar la canalla a jugar al centre és un espai infantil de darrere el teatre, però és petit i sempre està ple. Hi ha una manca en tot el centre en aquest sentit. Algunes exposen la problemàtica que totes les zones d'esbarjo siguin de paviment de sorra, ja que no permet el moviment lliure de l'infant, i és un tipus de paviment que facilita l'acumulació de brutícia, hi ha una manca de paviments verds i naturals als espais infantils, ja que generaria una dinàmica de joc diversa.	Marxa Centre Marxa Centre
	Llenguatge de l'espai públic i simbologia	Les veïnes denuncien que hi ha plaques feixistes encara a Reus, i que tot i que l'Ajuntament es va comprometre a treure-les, per la memòria històrica, encara queden elements a l'espai públic de simbologia feixista. Al Tomb del Raval és l'únic lloc on han deixat panells informatius i espais per enganxar cartells. Les veïnes que participen d'entitats ciutadanes i col·lectius polítics que necessiten colonitzar l'espai públic per donar-se a conèixer i arribar a la gent del poble, reivindiquen que no poden fer-ho per qüestió d'espai, i sense generar alternativa, ja que fer-ho fora de la zona regulada està penalitzat i fa poc van multar a dones del col·lectiu feminista per enganxar cartells de difusió i sensibilització feminista. En canvi, els partits polítics sí que poden fer-ho als espais habilitats per a ells. Hi ha un mural de reivindicació feminista a davant del Mercat del Carrilet col·locat en aquest mur concretament perquè està davant d'un bar que té molta presència masculina a l'espai públic i constants assetjaments. Moltes dones han deixat de passar per aquí per aquest motiu, i es va optar per fer un mural feminista. Raval de Robuster és un dels carrers representatius de Reus, on es fan concentracions i mobilitzacions ciutadanes.	Marxa Carrilet Marxa Carrilet Marxa Carrilet Marxa Carrilet Marxa Carrilet Marxa Carrilet
	Xarxa de placetes	Cantonada de carrer del Vent amb carrer del Carne, hi ha una cantonada-placeta equipada per poder-hi seure, i amb una font. Al voltant de la Plaça de les Basses ha millorat molt en els últims anys. Antigament feia molta més por, perquè al voltant hi ha carrers estrets, sense llum, que s'utilitzaven per sortides de cuina i instal·lacions. Plaça de David Constantí utilitzada per joves ja que és un espai proper al centre que permet tenir certa intimitat o està mig amagat.	Marxa Centre Marxa Centre Marxa Centre
	Mal disseny dels espais públics	El carrer dels Jocs Olímpics des de la Plaça Joan Rebull és de vorera estreta, en proporció a l'amplada de carrer, i amb una evident manca d'il·luminació. Al costat dret hi ha un mur alt continu que dona molta hostilitat a la zona. Creuar les vies pel pas subterrani des del carrer dels Jocs Olímpics dona molta percepció d'inseguretat, ja que està mal resolt per diversos motius: proximitat dels cotxes, mala il·luminació, discontinuïtat del carril bici, que dona un caràcter hostil a aquest pas. Hi ha un espai residual on podria haver-hi una zona verda, que l'únic ús que té és d'aparcament de vehicles, i de paviment d'asfalt. La zona és hostil i desolada, amb molts espais tancats i vallats, que genera molta percepció d'inseguretat. Solar molt gran abandonat a la cantonada del carrer Gras i Elias	Marxa estació Marxa estació Marxa Centre Marxa Centre

Variable	Tema	Explicacions	Marxa
Espais públics i de relació	Lavabos públics	La pandèmia ha agreujat la situació de la manca de lavabos d'ús públic, ja que bars i restaurants estan tancats, i resten opcions de poder-hi anar. Hi ha lavabos d'ús públic al Centre Comercial Pallol, al costat de la Plaça de la Sang, al Mercat Central, i altres equipaments públics. Pel que fa a utilitzar lavabos d'equipaments públics per a ús públic, les joves reflexionen que hi ha alguna barrera institucional que fa que no identifiquis els centres cívics o altres equipaments, com a llocs on es pugui anar al lavabo, en part perquè no s'ha generat el vincle que fa sentir-te part d'aquests. També afegeixen la manca de senyalització per poder conèixer els lavabos que hi ha al mapa de Reus. Al Viena es va acabar posant un codi d'accés als lavabos per tal d'evitar que tothom anés gratuïtament al bany.	Marxa Centre Marxa Centre Marxa Centre Marxa Centre Marxa Centre
	Relació amb l'entorn natural	La Boca de la Mina és un antic safareig comunitari que s'ha mantingut i conservat com a àrea verda, acompanyat d'una ruta saludable molt freqüentada i ben valorada. A vegades l'espai l'utilitzen les escoles per a fer berenars, festes o esdeveniments, com per exemple, el dijous gras. És un espai ben equipat, amb elements per seure i font.	Marxa estació
	Plaça de la Puríssima Sang	Es un punt de molt mala accessibilitat Els passos de vianants no responen al recorregut natural de la gent que es desplaça a peu Els cotxes van a molta velocitat en aquesta zona Part del problema és que el semàfor d'entrada a Riera de Miró sempre està vermell, i com que els cotxes ja ho saben, van ràpid per agafar-lo en verd. Tot i això, com a vianant no hi ha prou visibilitat ni senyalitzacions per tal que t'anticipis als cotxes, i per tant, hi poden haver molts accidents. És una zona molt concorreguda, no només pels cotxes sinó hi ha molt trànsit peatonal.	Marxa Carrilet Marxa Carrilet Marxa Carrilet
	Plaça de les Peixateries Velles	La Plaça de les Peixateries Velles és una de les places històriques de Reus, on les veïnes comenten que abans l'utilitzava la canalla per jugar a l'aire lliure i en canvi ara està ple de terrasses i obstacles que no permet estar i jugar. També comenten que hi ha un edifici on es reuneixen les entitats d'educació en el lleure i el seu espai exterior principal era aquest, tot i que ara ja no poden.	Marxa Carrilet
	Parc de l'u d'octubre	Plaça molt gran en comparació amb el poc equipament que hi ha: manca de banys, espais per seure, taules i mobiliari d'estar i reunió, espais coberts on protegir-se del sol i la pluja. Les pèrgoles que hi ha són de llistons/amel·les i no protegeixen del sol ni de la pluja. No tenen cap ús. Molta superfície de gespa per poc ús que té. Senyalització amb molts elements prohibits. Poc espai per fer esport. Es valora favorablement l'estructura de jocs infantils que hi ha. Hi ha espais que permeten a la canalla escapar-se a la via. Mal manteniment i cura en aquest sentit. El veïnat s'ha trobat moltes dificultats a l'hora de permetre plantar arbres de forma organitzada. Hi ha espais del parc que queden desangelats.	Marxa estació Marxa estació Marxa estació Marxa estació Marxa estació Marxa estació
	Percepció d'inseguretat a la nit	Molta diferència de vialitat als carrers de Reus entre el dia i la nit. Al Raval de Robuster al costat de la Plaça de les Peixateries Velles, hi ha una discoteca que fa molt rebombori a la nit i de matinada, i la gent treballadora que comença d'hora la jornada sempre troba l'espai públic ple de deixalles i de gent borratxa que surt de la discoteca.	Marxa Centre Marxa Carrilet
Seguretat i autonomia	Assetjament	Bar de la cantonada de davant del Mercat del Carrilet molta presència d'homes a l'espai públic que assetgen dones. Moltes dones han deixat de passar-hi. S'ha fet un mural feminista just davant en resposta a aquesta problemàtica. Moltes de les denúncies que es fan per raons d'assetjament (estirades, etc) no es registra com a violència masculista, sinó com a intents de robaris	Marxa Carrilet Marxa Carrilet
	Problemàtica de drogues	Comenten les veïnes que hi ha moltes narcosales a Reus	Marxa Carrilet

Variable	Tema	Explicacions	Marxa
Mobilitat	Bus	Manca de manteniment i neteja del bus que connecta amb el centre. Manca d'ús generalitzat del bus per part de la gent de Reus.	Marxa Centre Marxa Centre
	Transport públic: TREN	Paviment (i recorregut) no accessible arribant a l'estació i voltants Al voltant de l'estació és una zona molt mal resolta peatonalment, amb manca de connectivitat vianant. Manca de connectivitat intermodal entre trens i busos. Per una banda, mala sincronització del bus amb els horaris de la RENFE, i per l'altra, mala connectivitat pel que fa a la poca proximitat de la parada de bus, i relació amb l'estació de tren. El recorregut peatonal per arribar de l'estació de RENFE fins la parada d'autobús està totalment penalitzat, ja que la Plaça Joan Rebull (rotonda) té prioritat vial i és difícil creuar-la. Manca d'equipament a l'estació de tren per a guardat (consignes per a guardar-hi el casc de moto, moblilles, etc) tot i que hi ha prou espai per fer-ho. Horaris de trens molt desfavorables per a conciliar tasques. Estació molt desolada en arribar a la tarda o vespre. Trens no equipats, adaptats ni accessibles. Hi ha una única opció de creuar les vies per sobre i a l'exterior.	Marxa estació Marxa estació Marxa estació Marxa estació Marxa estació Marxa estació
	Conflictes entre formes de mobilitat	Conflicte de mobilitat a la zona del centre comercial Pallol entre la bicicleta i el cotxe L'Avinguda de Sant Bernat Calbó és especialment problemàtica per la mobilitat a peu i en bicicleta, ja que els cotxes venen a molta velocitat des de Misericòrdia que és de prioritat vial	Marxa Carrilet
	Vehícle privat	Normalitat en l'ús del cotxe per arribar al centre. Fins i tot entre la gent jove. Perspectiva dels trajectes des de la comoditat del porta a porta.	Marxa Centre
	Encreuaments i visibilitat per a vianants	Arribada especialment problemàtica des de Sant Llorenç a la Plaça Prim, ja que no hi ha encreuament de prioritat vianant.	Marxa Centre
	Manteniment de la infraestructura de mobilitat	Passos de zebra no regularitzats perquè falten línies blanques. En cas de tenir un accident allà, no es reconeix legalment com a pas de vianants.	Marxa Carrilet
	Accessibilitat de les voreres	Mala accessibilitat de la vorera de la Closa de Mestres: vorera estreta, amb pendents, parcialment envaïda pels cotxes, i plena d'obstacles.	Marxa Carrilet
	Mobilitat ciclista	Manca generalitzada d'ús de la bicicleta per part de la gent de Reus Manca d'espais per aparcar la bicicleta i carrils i infraestructura necessària per acondicionar la ciutat per a la mobilitat en bici.	Marxa Centre Marxa Centre
	Conflictes amb prioritat vial	Les rotondes grans de l'Avinguda de Francesc Macià són molt problemàtiques pel que fa a crear-les amb bici o peatonalment. Hi ha manca de visibilitat per l'encreuament peatonal, i manca de continuïtat del carril bici. A més, es penalitza en forma de multes a les bicicletes especialment en aquesta zona. Prioritat vial de tot el voltant de la Plaça Prim. Com que no s'allibera espais dels cotxes, la bicicleta no té espai per ocupar.	Marxa Centre Marxa Centre
	Habitatge i entorn	Polítiques públiques d'habitatge, preus de l'habitatge i accés. Subministraments	Moltes vegades hi ha talls de llum en alguns barris que triguen molt a arregar-se A Reus, les veïnes expliquen que la pandèmia ha fet molt mal, ja que hi havia molta economia submergida i persones amb precarietat elevada. Això ha comportat problemes habitacionals i emergència habitacional molt severa. A causa de la manca de polítiques públiques i plans de prevenció en aquest sentit, l'església i entitats vinculades han acollit a molta quantitat de famílies sense casa, generant molts conflictes per aquesta problemàtica (saturació, manca de recursos, entrada del tràfic de drogues a la cooperativa, impagaments, etc). Gran causa de la problemàtica d'habitatge prové que els habitatges són de propietat de bancs fruit de l'època de la crisi, encara no s'ha resolt. Arran d'aquesta problemàtica, a Reus té dos col·lectius de lluita per l'habitatge de suport mutu entre les veïnes: el sindicat d'habitatge de Reus i la PAH.
Espais en desús		Als voltants del Carrer de Sant Antoni hi té molta presència l'habitatge buit i deteriorat. Molts locals buits al voltant del carrer Pubill Oriol fins la plaça David Constantí Reus té molta problemàtica d'habitatge, i moltes persones que no s'ha regularitzat la seva situació. Són més de 2000 pisos ocupats (segons una veïna) Molts blocs de pisos completament buits.	Marxa Centre Marxa Centre Marxa Carrilet Marxa Carrilet
Enderrocaments en comptes de rehabilitació i conservació		Hi ha molts enderroc a la zona del voltant de la Plaça de la Puríssima Sang perquè els edificis es troben en estat deteriorat, i en comptes de rehabilitar i mantenir les preexistències, s'opta per enderrocar i construir de nou. D'aquesta manera també es poden vendre més cars.	Marxa Carrilet
Tipologia d'habitatges		La tipologia d'habitatge a la zona de Fortuny està molt deteriorat. Es va construir aquest parc d'habitatge abans dels 60 amb sistemes constructius i materials molt precaris, de forma que ara es troba en condicions molt deteriorades.	Marxa Carrilet

Variable	Tema	Explicacions	Marxa
Equipaments i serveis	Escola Joan Rebull	Accés molt desfavorable pels infants i les persones cuidadores. El veïnat va fer una demanda de carril bici que no es va escoltar tot i la recollida de firmes, i en canvi, es va substituir aquesta per un carril de càrrega i descàrrega (aparc&go). Manera de premiar els recorreguts en cotxe.	Marxa estació
		Elements del carril vial per reduir la velocitat dels cotxes (batges) mal col·locats. Estan massa a prop de l'accés a l'escola.	Marxa estació
		Al costat de l'entrada de parvulari, hi ha un espai "verd" molt brut i mal mantingut. S'hi veuen rates, és una zona molt abandonada i els infants de l'escola la utilitzen molt per jugar i amagar-se. Manca de regularització dels elements (troncs) i manteniment i higiene.	Marxa estació
		Manca d'elements per seure i descansar a l'entrada del parvulari, l'únic element d'espera és un mur de formigó sense recolzaments i baix.	Marxa estació
	Casal de la Dona	Manca de continuïtat i connectivitat del teixit urbà en la construcció del casal. Abans el carrer del sol estava obert i tenia continuïtat.	Marxa Centre
	Mercat del Carrilet	Mercat del Carrilet: KM0, bona qualitat i bon preu, de proximitat. El pàrquing és assequible (0,50€/hora) i obre moltes hores. Hi ha un espai buit, es pot fer servir per oficines o el centre cívic del barri	Marxa Carrilet
		Manca d'accessibilitat d'entrada al Mercat del Carrilet	Marxa Carrilet
		Manca de diversitat de productes de les parades, i abandonament per part de l'administració, fa que la gent no vagi a comprar al mercat. Encariment del pàrquing ha fet també que la gent que venia en cotxe deixi de venir.	Marxa Carrilet
		Cura i seguiment, amb transport a domicili de productes bàsics, per part dels paradistes i petit comerç a la gent gran clienta que durant la pandèmia no podia sortir de casa.	Marxa Carrilet
	Hospital Sant Josep	Mercat setmanal a la plaça del costat del mercat. Mal estat del paviment. Manca higiene i neteja de l'espai.	Marxa Carrilet
El mercat setmanal a la plaça és l'únic mercat exterior de Reus, aglutina molta gent.		Marxa Carrilet	
Hospital Sant Josep	Problemàtica generalitzada fruit d'haver traslladat l'antic hospital a la perifèria de Reus, ja que no s'ha tingut en compte la connexió urbana: Hi ha mala connexió de busos, tenint en compte que la majoria de població que utilitza els serveis sanitaris són gent gran, col·lectiu amb mobilitat reduïda i la majoria no conductora de vehicle privat, suposa un cost més gran per arribar fins la zona actual.	Marxa Centre	
Local de l'associació de veïns	El local de l'associació de veïns del Carrilet és un lloc fosc i petit, i demanen traspàs a un local més gran al Mercat per poder tenir més visibilitat.	Marxa Carrilet	
Residències per a gent gran	Manca de residències per a gent gran de caràcter públic. Al barri del Fortuny n'hi ha moltes però majoritàriament privades, i la gent no s'ho pot permetre perquè són molt cares.	Marxa Carrilet	
	Manca de model que afavoreixi la diversitat d'opcions per la gent gran de viure en un espai amb serveis. Per tal que l'edat no sigui un criteri per anar a viure a les residències, caldria fomentar models d'habitatge dotacional per a la gent gran amb serveis, per tal que poguessin tenir continuïtat de seguir vivint a casa seva amb assistència i cures.	Marxa Carrilet	
Escola de música del barri del Carme	Accés a l'escola de música amb vehicle privat, de les famílies que porten els infants a l'escola. Carrer de prioritat peatonal però els cotxes que passen ho fan amb actitud de prioritat vial. Problemàtica innecessària en un carrer petit i peatonal on es podria garantir una autonomia dels infants per arribar a peu a l'escola de música.	Marxa Centre	
Equipaments esportius	Manca d'equipaments esportius que no siguin privats. Els més grans amb més serveis estan a les afores de Reus i costa arribar-hi. L'únic pavelló públic és al barri Juroca, però no tenen piscina.	Marxa Carrilet	
Llars d'infants	Manquen places de llars d'infants públiques. Moltes famílies comenten que es queden fora, sobretot al barri de Fortuny	Marxa Carrilet	
Activitats econòmiques	Teixit comercial	Xarxa entre les botigueres per impulsar estratègies i iniciatives per promoure el comerç a Reus. Feina conjunta positiva, per exemple, els jardins verticals de Reus.	Marxa estació
		Diversos comerços van promoure una iniciativa de posar cadires als accessos dels locals, per cobrir la falta d'equipament i d'elements per seure i descansar. Va tenir molt bon resultat perquè la gent els segueix utilitzant.	Marxa Centre
	Grans superfícies vs petit comerç	Al Centre Comercial Pallol té molt poc funcionament ja que el lloguer és molt car	Marxa Carrilet
Política d'expansió dels Mercadones en els últims mesos a Reus, a costa del petit comerç. Canvi d'estratègia també de passar de disseny en plantes baixes, a zones més allunyades del centre però que permet fer grans superfícies.		Marxa estació	
Prioritat comercial del centre	L'impacte que ha generat la obertura d'un Carrefour Express al centre ha sigut el tancament de la botiga de queviures que feia temps que hi era a la zona.	Marxa Centre	
	El centre de Reus està dissenyat i pensat des de la prioritat comercial, i per tant, des de la monofuncionalitat: manca d'espais per jugar, manca de comerç de proximitat i productes bàsics (farmàcies és l'únic que hi ha)	Marxa Centre	
Prioritat comercial del centre	Manca d'infraestructura necessària per les tasques de compra: espais per seure i descansar durant el trajecte de compra, espais de reunió i per socialitzar (anar a comprar com a activitat de socialització amb les amigues), espais per deixar la canalla mentre realitzes les compres, escoltar les necessitats de les botigueres com a persones que hi passen també moltes hores, no només des de la perspectiva de les persones consumidores.	Marxa Centre	
	Espai equipat únicament per venir en cotxe, aparcar, comprar, carregar i marxar.	Marxa Centre	

Activitats econòmiques	Teixit comercial	Xarxa entre les botigueres per impulsar estratègies i iniciatives per promoure el comerç a Reus. Feina conjunta positiva, per exemple, els jardins verticals de Reus.	Marxa estació
		Diversos comerços van promoure una iniciativa de posar cadires als accessos dels locals, per cobrir la falta d'equipament i d'elements per seure i descansar. Va tenir molt bon resultat perquè la gent els segueix utilitzant.	Marxa Centre
	Grans superfícies vs petit comerç	Al Centre Comercial Pallol té molt poc funcionament ja que el lloguer és molt car	Marxa Carrilet
		Política d'expansió dels Mercadones en els últims mesos a Reus, a costa del petit comerç. Canvi d'estratègia també de passar de disseny en plantes baixes, a zones més allunyades del centre però que permet fer grans superfícies.	Marxa estació
Prioritat comercial del centre	L'impacte que ha generat la obertura d'un Carrefour Express al centre ha sigut el tancament de la botiga de queviures que feia temps que hi era a la zona.	Marxa Centre	
	Consum generalitzat al Mercadona o Carrefour, en comptes de consum de mercat.	Marxa Carrilet	
Prioritat comercial del centre	El centre de Reus està dissenyat i pensat des de la prioritat comercial, i per tant, des de la monofuncionalitat: manca d'espais per jugar, manca de comerç de proximitat i productes bàsics (farmàcies és l'únic que hi ha)	Marxa Centre	
	Manca d'infraestructura necessària per les tasques de compra: espais per seure i descansar durant el trajecte de compra, espais de reunió i per socialitzar (anar a comprar com a activitat de socialització amb les amigues), espais per deixar la canalla mentre realitzes les compres, escoltar les necessitats de les botigueres com a persones que hi passen també moltes hores, no només des de la perspectiva de les persones consumidores.	Marxa Centre	
Prioritat comercial del centre	Espai equipat únicament per venir en cotxe, aparcar, comprar, carregar i marxar.	Marxa Centre	
	Percepció d'inseguretat a la nit	Molta diferència de vitalitat als carrers de Reus entre el dia i la nit.	Marxa Centre
Al Raval de Robuster al costat de la Plaça de les Peixateries Velles, hi ha una discoteca que fa molt rebombori a la nit i de matinada, i la gent treballadora que comença d'hora la jornada sempre troba l'espai públic ple de deixalles i de gent borraxa que surt de la discoteca.		Marxa Carrilet	
Assejament	Bar de la cantonada de davant del Mercat del Carrilet molta presència d'homes a l'espai públic que assetgen dones. Moltes dones han deixat de passar-hi. S'ha fet un mural feminista just davant en resposta a aquesta problemàtica.	Marxa Carrilet	
	Moltes de les denúncies que es fan per raons d'assejament (estirades, etc) no es registra com a violència masculista, sinó com a intents de robatoris	Marxa Carrilet	
Problemàtica de drogues	Manca de polítiques d'integració de la immigració a Reus	Marxa Carrilet	
	Comenten les veïnes que hi ha moltes narcosales a Reus	Marxa Carrilet	

Taller de devolució i validació de les propostes de directrius i llocs de intervencions

En el taller de devolució han participat 6 dones que ja havia participat en activitats anteriors i als qui s'ha explicat les directrius proposades així com els espais d'intervenció.

Tant les directrius com les intervencions els han semblat adequades. Han afegit quatre qüestions:

- El túnel que hi ha camí de l'hospital i que passa per sota de la carretera i que és un espai que genera percepció d'inseguretat.
- El recorregut a l'hospital, ja que no existeix un itinerari accessible i fàcil per a poder anar caminant.
- La falta d'art urbà i noms d'espais i carrers que reconguin figures femenines.
- Demanen poder fer un seguiment del projecte i formar una comissió que continuï una vegada que hagi acabat el projecte.

La valoració del procés ha estat positiva, ja que consideren que han pogut parlar de com és la seva vida quotidiana en el territori i que s'han recollit diverses veus.

DIAGNÒSTIC TRANSVERSAL

06

En general és considera que hi ha una manca d'espais d'arbrat i verd urbà generalitzada, així com espais equipats amb bancs per descansar. Falta de zones verdes per fer esport, passejar el gos, jugar amb els infants...

A Reus la població és més jove que a altres ciutats semblants. El grup de població de 0 a 15 anys representa el 19% de la població total. Per això, és important introduir les necessitats d'aquesta població, entenent també que compren infants de diferents edats, gènere, amb diversitat funcional, racialitzats... Aquesta dada ens fa avaluar els espais públics i equipaments i els elements urbans que hi ha adreçats per la infància i la adolescència. En aquest sentit, als tallers i les marxas es va comentar que hi ha una manca de diversitat de zones de joc per a la infància. Hi ha massa asfalt, i quan no hi ha asfalt hi ha sorra, que facilita l'acumulació de brutícia i no permet el joc lliure. Es valora que al centre de Reus no hi ha suficients zones de joc per a la infància.

Segons les dades demogràfiques del IDESCAT, la població a Reus no està tan envellida com la de Tarragona província o Catalunya. Tot i així, la població de més de 65 anys representa el 17,8% de la població total. La vellesa és a més a més, una etapa del cicle vital en la que són més freqüents situacions de dependència, discapacitat, malaltia, soledat no desitjada, precarietat econòmica... Tot i que l'esperança de vida de la població és cada cop més alta (81,85 anys a Reus segons l'INE), les persones arriben amb un millor estat de salut, moltes d'aquestes situacions afecten a la població gran i s'ha de donar resposta a través de l'urbanisme per millorar la qualitat i les condicions de vida de la gent gran. En aquest sentit, assegurar l'accessibilitat dels carrers, que el paviment estigui ben mantingut, que hi hagi connexió a peu o transport públic als equipaments d'ús quotidià, o garantir l'existència d'espais verds de proximitat per la practica d'activitats físiques, l'esbarjo i les relacions socials són mesures que poden millorar de tota la població però especialment de la gent gran.

A més a més, hem de prestar especial atenció a que l'esperança de vida de les dones és més alta (84,57 anys de les dones, versus 79,03 anys dels homes segons l'INE), i que moltes dones grans continuen desenvolupant tasques de cures, pel que, per a tota la població però especialment per aquestes dones, se'ls ha de garantir unes condicions físiques adequades per facilitar les cures (accessibilitat, bancs com element de suport a la mobilitat a l'espai públic, lavabos públics, fonts...).

En relació a l'accessibilitat hem de tenir present que les discapacitats motors representen només el 25,2% de totes les discapacitats, seguides a prop per les malalties mentals i les discapacitats intel·lectuals. Es per això, que quan treballem per a millorar l'accessibilitat del municipi hem d'incorporar també aspectes com senyalització i informació fàcil d'entendre als espais públics, prou temps per a reaccionar als diferents dispositius controlats per temps (llums, portes...), identificació d'espais als que poder acudir per demanar ajuda...

Un problema que es comenta de alguns espais públics és la mala il·luminació. A les marxas i els tallers s'han identificat diverses zones amb mala il·luminació

- Santa Clara
- Carrer del Vent fins a Misericòrdia
- Barri del Carme
- Barri de Fortuny
- Centre (ús enllumenat groc)

Un altre problemàtica que s'ha comentat distintes vegades, és la manca de manteniment i neteja als espais públics. Això genera percepció d'inseguretat i dificulta l'ús.

Als tallers es parla dels problemes amb l'empresa de neteja de Reus, ja que és un servei que hauria de ser públic i dependre de l'administració, amb les condicions de l'administració, i en canvi és una empresa privada externa que té males condicions laborals. Hi ha sectors que reivindiquen que hauria de ser públic. Problemes generalitzats a molts llocs on el paviment està en mal estat, i brutícia als carrers, falta de neteja a carrers secundaris, graffitis, manca de manteniment i reparació de desperfectes (bancs, fanals, pintura vial, paviment vies...).

- Hospital Sant Josep
- Carrer Roseta Mauri
- Carrer Roig i Soler: asfalt mal mantingut
- Carrer Cardenal Vidal i Barraquer: asfalt mal mantingut

Un factor que s'hauria de començar a treballar més als espais públics és la visibilitat de les dones, promoure mitjançant el nomenclàtor i l'art urbà posar elements representatius de figures de dones i també de l'història de les dones i els moviments socials.

EQUIPAMENTS I SERVEIS

Hi ha una mancança de connectivitat a equipaments quotidians des de els diferents barris del municipi. El exemple més significatiu és l'hospital que està fora del continu urbà i per el qual l'accés en transport públic o caminant és complicat. En aquest sentit, i atenen que la població és cada cop més gran, molts dels equipaments vinculats amb les cures han de ser

MODEL DE CIUTAT

En termes generals, el model de ciutat del nucli consolidat afavoreix la proximitat i la diversitat de tots els serveis disponibles. La majoria dels barris formen part de un teixit que és compacte i que afavoreix la mobilitat a peu.

Hi ha nuclis aïllats on la conciliació de les diferents activitats de la vida quotidiana es compliquen per el tipus de configuració del territori (mancances de equipaments, serveis, transport públic...)

Hi ha grans barreres que aïllen barris i la connexió amb la resta de ciutat s'ha de fer a través de túnels o ponts. Aquestes barreres són grans infraestructures com la via del tren o l'autopista que trenquen la continuïtat del territori i que es resolen amb túnels o ponts amb voreres estretes que dificulten la mobilitat a peu.

A les activitats participatives moltes dones van identificar el clima temperat mediterrani com un factor positiu que permet fer activitats a l'aire lliure.

ESPais PÚBLICS I DE RELACIÓ

A les activitats participatives hi ha una valoració positiva en relació a que els espais verds i parcs de Reus siguin oberts sense restriccions horàries ni físiques, també en relació a la proximitat dels espais verds respecte alguns barris. No obstant això, és valora negativament que quan es fa fosc, hi ha una manca d'il·luminació i equipament als espais verds i parcs de Reus, que es tradueix en una manca d'ús per percepció d'inseguretat i dificultats per utilitzar els espais.

de proximitat (centres d'atenció primària, serveis socials, centres de dia...).

A la participació s'ha parlat que hi ha una manca de residències per a gent gran, que moltes de les que hi ha són privades, i que gent gran de Reus acaba a residències de fora del municipi. S'han de pensar les residències com un habitatge per un altre etapa del cicle vital, que permeti mantenir la màxima autonomia sense trencar amb les xarxes social i l'entorn que la persona estava acostumada a fer servir. Portar a la gent gran a un nou entorn, desconegut, sense xarxa social disminueix molt la seva autonomia.

Manca d'equipaments esportius ben connectats que no siguin privats, i manca de piscines municipals d'ús públic per anar a nedar. Als tallers és parla de que els equipaments esportius no tenen una perspectiva de gènere, per exemple no hi ha prou equipaments per a esports que practiquen més les dones joves com potser voleibol, patinatge, ball...

Com s'ha explicat anteriorment, a Reus hi ha un numero considerable de nens i nenes. La dotació d'escoles es considera adequada, però hi ha una mancança de places de llar d'infants públiques.

Es valora molt positivament l'oferta d'equipaments culturals que té Reus, la zona comercial i d'oci.

MOBILITAT

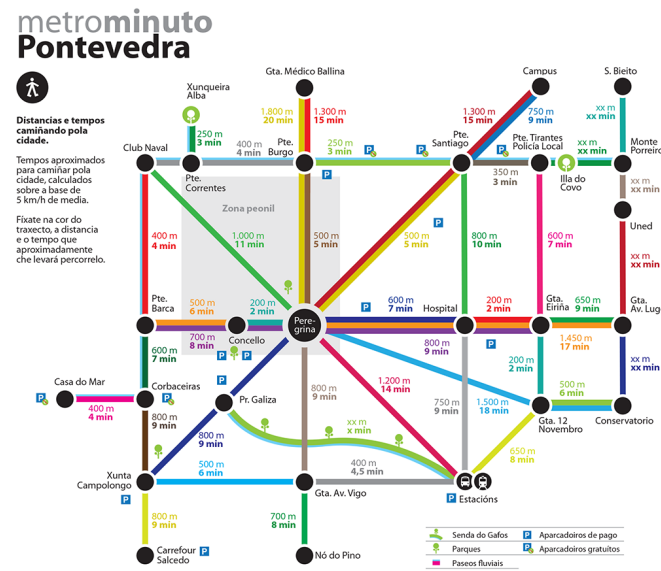
L'escala de Reus és molt òptima per a caminar en els recorreguts quotidians i a més a més, garanteix una vida activa que és un element clau per a la salut. Tot i així, està molt normalitzar l'ús del cotxe per anar al centre i qualsevol indret. Hi ha una perspectiva dels trajectes des de la comoditat del porta a porta. A la participació es valora que hi ha una manca d'aparcament dissuasiu a la perifèria per tal d'evitar que el sobre ús del vehicle privat al centre del municipi.

Una problemàtica que s'identifica a la participació produïda per la mobilitat en cotxe, és que els semàfors prioritzen la mobilitat motoritzada i no la visibilitat, els recorreguts i els temps de les persones que caminen. Hi ha rotondes molt grans que dificulten molt la visibilitat per creuar i per poder veure el que hi ha a l'altre banda del carrer. Hi ha una manca d'escala humana en infraestructures de mobilitat. Això causa inaccessibilitat i dificultats als encreuaments vianants. Per altra banda, moltes de les voreres són estretes

Tot i que l'escala de Reus és molt bona per els desplaçaments en bicicleta, hi ha una manca generalitzada de l'ús de la bicicleta a Reus. Discontinuitat de la xarxa de carril bici. Manca de carril bici en especial, a les escoles. Manca d'espais per aparcar, carrils i infraestructura general necessària per condicionar la ciutat per a la mobilitat en bicicleta. Fins que no s'alliberi espai per cotxes, la bicicleta no té espai per ocupar. Les dones que van participar de les marxades i els tallers i que normalment van en bici, diuen que

els fa por transitar amb cotxes per alguns carrers on la velocitat és elevada. La convivència entre cotxes i bicicletes sense infraestructures adequades, situa a les persones usuàries de bici en una situació de vulnerabilitat.

En general és considera que a més de millorar les xarxes per a persones vianants i la mobilitat en bicicleta és podrien fer campanyes per a la promoció de la mobilitat activa. Per exemple, posant mapes amb els temps que es triga en els desplaçaments quotidians a la ciutat per a que les persones preguin consciència de l'escala de proximitat

Metrominuto – Guia cidadán de Pontevedra

HABITATGE I ENTORN

Les diferents dones participants consideren que hi ha una problemàtica d'accés a l'habitatge generalitzada. Hi ha Manca de polítiques públiques d'habitatge que solucionin l'emergència habitacional de Reus. Falta de manteniment del parc d'habitatge en moltes zones del municipi, ja que està molt deteriorat i en mal estat. A causa d'aquesta problemàtica hi ha moltes persones que viuen al carrer, que han de marxar de Reus, o ocupar habitatges buits.

Les polítiques d'habitatge han de tenir en compte la heterogeneïtat de la composició de les llars. Tant les accions per a millorar i garantir l'accés a l'habitatge com el disseny dels habitatges i els entorns, han d'incorporar criteris que incloguin aquesta diversitat. En aquest sentit, tenint en compte l'envelliment de la població es poden pensar en la construcció o rehabilitació d'habitatges dotacions per a persones grans que incorporin serveis, i d'aquesta manera allargar l'autonomia d'aquestes persones sense haver

de recórrer a una residència.

Al barri de la Mineta és va observar que la relació entre els edificis d'habitatge i l'entorn dificulta la percepció de seguretat, el vincle social i la relació entre les diferents comunitats de veïnatge. A les plantes baixa hi ha manca d'usos mixtes i als espais intermedis hi ha una falta d'elements urbans i d'un disseny de l'espai que promogui la socialització i l'ús per part de persones diverses.

Al disseny dels edificis nous d'habitatges és poder incorporar criteris per a millorar la percepció de seguretat, com per exemple a la "Modificació de les ordenances complementàries d'edificació referent als portals de les edificacions residencials i l'accés a les finques residencials" de l'Ajuntament de Donosti.

Alguns dels elements que recull aquesta normativa:

La ubicació del portal a la parcel·la, és a dir, que els portals es construeixin cap als carrers principals, els més visibles i transitats i no a les zones de darrera o secundàries.

- Que els portals estiguin a la cota del carrer des del qual s'hi accedeix, per tal que puguin ser visibles. Evitant els portals semienterrats o elevats respecte de l'espai públic.

- Que es dissenyin sense racons, ni reculades o elements que impedeixin la visibilitat del portal des del carrer i, per tant, puguin permetre amagar-se a un possible agressor.

- La visibilitat del portal, construït amb materials transparents per tal que l'interior del portal es pugui veure des de l'exterior i viceversa.

- La il·luminació dels portals.

És a dir, els portals hauran de ser dissenyats de manera que siguin clarament visibles des del carrer i el carrer des dels portals, i no hi hagi la possibilitat que un agressor pugui amagar-s'hi fàcilment.

Extracte de Pilar Braceras, Responsable de Qualitat Urbana de l'Ajuntament de Donostia a la Guia "Entorns Habitables. Auditoria de seguretat urbana amb perspectiva de gènere a l'habitatge i l'entorn de Col·lectiu Punt 6.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES

Hem pogut comprovar que existeix un teixit comercial divers al centre del municipi, que a més té una valoració molt positiva per part de les dones que han participat de les diferents activitats. Al centre hi ha una Xarxa de botigueres coordinades per impulsar iniciatives i campanyes per promoure el comerç de proximitat a Reus, amb iniciatives molt diverses com jardins

verticals, o aparadors contra la violència masclista. Creiem que aquestes iniciatives són molt particulars de Reus, que fomenten la interacció amb la ciutadania i generen vincles socials, més enllà de les relacions estrictament comercials. En aquest sentit, creiem que són accions que s'han de valorar i recolzar.

les dades hem vist que les dones estan més afectades per l'atur i especialment en el sector de serveis. En aquest sentit iniciatives com la que s'està promovent des de l'Ajuntament per reactivar el teixit comercial al tomb de Ravals, creiem que pot millorar la situació de moltes d'aquestes dones si s'apliquen criteris per afavorir els negocis de dones i la contractació de dones. A més a més, Reus forma part de la Xarxa de Municipis d'Economia Social i Solidària i seria interessant a la nova iniciativa pugui incorporar també els criteris de l'economia social, on ja s'ha demostrat que existeix una major paritat a la presa de decisions i un accés laboral més equitatiu.

Les dones participants consideren que el model de consum ha canviat. Hi ha hagut molt d'impacte en el petit comerç la política d'expansió de les grans superfícies, com per exemple, Mercadona, que les noves obertures a Reus han provocat el tancament de moltes botigues de queviures i productes de primera necessitat, i empitjorant el consum a les parades dels mercats.

PARTICIPACIÓ

Les dones van repetir diferents ocasions que estaven molt contentes de poder participar en el projecte perquè normalment no tenen l'opció de donar la seva opinió sobre la configuració de la ciutat.

Van proposar fer una comissió de seguiment amb les dones que han participat, per veure quines accions es poden finalment portar a terme. També van demanar que després de un temps, hi hagi una devolució, amb un retorn del procés per part de l'Ajuntament per exposar quins projectes es poden fer.

BARRIS CONCRETS

Barri del Casc Antic:

- Proximitat: Molta qualitat de vida per la proximitat de tots els serveis disponibles (educació, oci, alimentació i serveis bàsics, sanitaris, etc.), perquè tot està a prop a peu. El centre amb més oferta d'oci també està pròxim a tots els barris.
- Arbrat i verd urbà: Manca d'arbres i de verd en general del municipi, i sobretot, al centre.

- Espai de jocs infantils: Al centre, hi ha manca d'espais infantils de jocs, poca oferta i una ordenança cívica molt dura i estricta amb la diversitat dels jocs infantils, sobretot pilota i elements de rodes (no pilotes i no patinets).

- Equipaments i serveis: Valoren molt positivament el centre de Reus pels equipaments culturals (com el casa de les dones), la zona comercial, l'oferta d'oci i les places que hi ha per estar i els espais per passejar.

- Prioritat comercial del centre: El centre de Reus està dissenyat i pensat des de la prioritat comercial, i per tant, des de la monofuncionalitat: manca d'espais per jugar, manca de comerç de proximitat i productes bàsics (farmàcies és l'únic que hi ha). Manca d'infraestructura necessària per les tasques de compra: espais per seure i descansar durant el trajecte de compra, espais de reunió i per socialitzar (anar a comprar com a activitat de socialització amb les amigues), espais per deixar la canalla mentre realitzes les compres, escoltar les necessitats de les botigueres com a persones que hi passen també moltes hores, no només des de la perspectiva de les persones consumidores.

Barri del Carme:

- Mala il·luminació general del barri.
- Tipologia d'habitatges i dels establiments diferents que el centre. Habitatges més barats tot i que sigui un barri proper al centre. Un dels motius és que són més vells i es conserven en pitjors condicions.
- Zona amb poca vitalitat i connectivitat amb l'entorn tot i la proximitat amb el centre.

Entorn dels barris de Fortuny, Mas Iglesias i Pastoreta:

- Problemàtica d'habitatge: Manca de polítiques públiques d'habitatge, emergència habitacional severa, precarietat laboral afavoreix la problemàtica habitacional i l'increment de l'ocupació per manca d'ingressos. Moviments socials (PAH i Sindicat d'Habitatge de Reus) i la cooperativa del mossèn són les entitats que treballen per combatre aquesta problemàtica. Falta de diversitat de tinença.
- Tipologia d'habitatges: Parc d'habitatge molt deteriorat i constructivament molt precari.
- Enderrocaments i espais en desús: Molts blocs de pisos i naus industrials completament buides.

- Subministraments: Talls de llum sovint que triguen molt a arreglar-se.

- Problemàtica de droga: Activitats relacionades amb el consum i tràfic de drogues, i obertura de narcosaes.

- Manca de polítiques d'integració de la immigració de Reus

- Residències per a la gent gran: Manca de residències per a la gent gran de caràcter públic. N'hi ha moltes majoritàriament privades. Manca de diversitats de models per la gent gran de viure en un espai amb serveis comunitaris (habitatge dotacional amb accés a cures, etc)

- Zones verdes: Les zones verdes a l'entorn de Fortuny, i en general els jardins i espais verds. Hi ha molts arbres i molt espai ajardinat. Té moltes zones verdes i estan molt ben mantingudes.

- Manca de manteniment de l'enllumenat públic. A la zona de Fortuny es van quedar apagats molts dies sense reparació

- Busos: cada 10 minuts a Fortuny, però el servei no arriba a tots els barris

- Millora dels barris conflictius i estigmatitzats, trencar imaginari negatiu d'aquests barris

Barri del Carrilet:

- Percepció d'inseguretat a diferents punts del barri.

- Manca de reparació i manteniment generalitzada dels elements urbans deteriorats.

- Pèrdua del teixit comercial al voltant del Mercat.

- Manca d'accessibilitat a moltes voreres, per estretes i conflicte amb el vehicle rodant.

- Mercat del Carrilet:

- Valoració favorable dels productes que ofereix el mercat: KM0, bona qualitat i bon preu, de proximitat.

- Manca d'accessibilitat i visibilitat d'entrada al Mercat.

- Dificultats a l'hora de mantenir les parades actives per part de l'Ajuntament. Manca de diversitat de productes de les parades, fa que la gent no vagi a comprar al mercat. Encariment del pàrquing ha fet també que la gent que venia en cotxe deixi de venir.

- Cura i seguiment, amb transport a domicili de productes bàsics, per part dels paradistes i petit comerç a la gent gran clienta que durant la pandèmia no podia sortir de casa.

En general totes les dones participants van coincidir que era una pena que el mercat que el mercat es tanqués. A l'entorn del mercat hi ha molts comerços buits i sembla que és una zona degradada. L'accés al mercat per l'Avinguda Jaume I és poc accessible i no genera percepció de seguretat

- Pel que fa al Mercat Setmanal, es fa a la plaça del costat del Mercat del Carrilet. El mercat setmanal a la plaça és l'únic mercat exterior de Reus, aglutina molta gent. Tot i això, té manca higiene i neteja de l'espai, i mal estat del paviment.

- S'identifiquen alguns punts claus d'assetjament a dones, al voltant del mercat, que ha fet que moltes dones hagin deixat de passar-hi i utilitzar l'entorn. Hi ha un mural feminista just davant en resposta a aquesta problemàtica. Moltes de les denúncies que es fan per raons d'assetjament (estirades, etc) no es registra com a violència masclista, sinó com a intents de robatoris

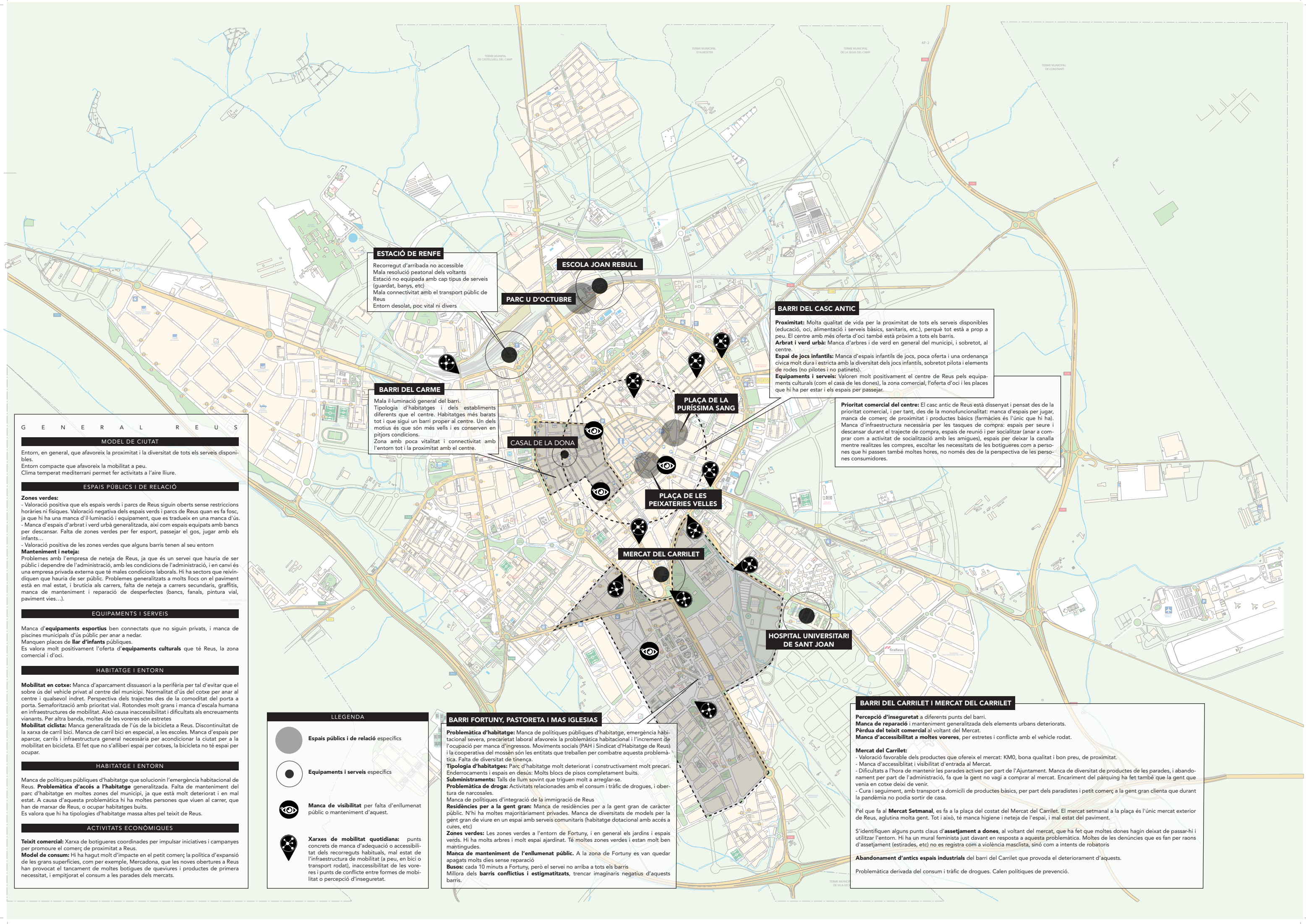
- Abandonament d'antics espais industrials del barri del Carrilet que provoca el deteriorament d'aquests.

- Problemàtica derivada del consum i tràfic de drogues. Calen polítiques de prevenció.

Estació de RENFE:

- Recorregut d'arribada no accessible
- Mala resolució peatonal dels voltants
- Estació no equipada amb cap tipus de serveis (guardat, banys, etc)
- Mala connectivitat amb el transport públic de Reus
- Entorn desolat, poc vital ni divers

L'espai al voltant de l'estació està envaït pels cotxes i no dona l'oportunitat de convertir-se en un espai d'espera, de relació, intermodal...a la plaça de l'estació donen les posteriors d'altres edificis, la qual cosa no genera percepció de seguretat.

ESTACIÓ DE RENFE

Recorregut d'arribada no accessible
Mala resolució peatonal dels voltants
Estació no equipada amb cap tipus de serveis (guardat, banys, etc)
Mala connectivitat amb el transport públic de Reus
Entorn desolat, poc vital ni divers.

ESCOLA JOAN REBULL

PARC U D'OCTUBRE

BARRI DEL CASC ANTIC

Proximitat: Molta qualitat de vida per la proximitat de tots els serveis disponibles (educació, oci, alimentació i serveis bàsics, sanitaris, etc.), perquè tot està a prop a peu. El centre amb més oferta d'oci també està pròxim a tots els barris.
Arbrat i verd urbà: Manca d'arbres i de verd en general del municipi, i sobretot, al centre.
Espai de jocs infantils: Manca d'espais infantils de jocs, poca oferta i una ordenança cívica molt dura i estricta amb la diversitat dels jocs infantils, sobretot pilota i elements de rodes (no pilotes i no patinets).
Equipaments i serveis: Valoren molt positivament el centre de Reus pels equipaments culturals (com el casa de les dones), la zona comercial, l'oferta d'oci i les places que hi ha per estar i els espais per passejar.

BARRI DEL CARMÉ

Mala il·luminació general del barri.
Tipologia d'habitatges i dels establiments diferents que el centre. Habitatges més barats tot i que sigui un barri proper al centre. Un dels motius és que són més vells i es conserven en pitjors condicions.
Zona amb poca vitalitat i connectivitat amb l'entorn tot i la proximitat amb el centre.

CASAL DE LA DONA

PLAÇA DE LA PURÍSSIMA SANG

PLAÇA DE LES PEIXATERIES VELLES

MERCAT DEL CARRILET

HOSPITAL UNIVERSITARI DE SANT JOAN

BARRI DEL CARRILET I MERCAT DEL CARRILET

Percepció d'inseguretat a diferents punts del barri.
Manca de reparació i manteniment generalitzada dels elements urbans deteriorats.
Pèrdua del teixit comercial al voltant del Mercat.
Manca d'accessibilitat a moltes voreres, per estretes i conflicte amb el vehicle rodat.

Mercat del Carrilet:
- Valoració favorable dels productes que ofereix el mercat: KM0, bona qualitat i bon preu, de proximitat.
- Manca d'accessibilitat i visibilitat d'entrada al Mercat.
- Dificultats a l'hora de mantenir les parades actives per part de l'Ajuntament. Manca de diversitat de productes de les parades, i abandonament per part de l'administració, fa que la gent no vagi a comprar al mercat. Encariment del pàrquing ha fet també que la gent que venia en cotxe deixi de venir.
- Cura i seguiment, amb transport a domicili de productes bàsics, per part dels paradistes i petit comerç a la gent gran clienta que durant la pandèmia no podia sortir de casa.

Pel que fa al **Mercat Setmanal**, es fa a la plaça del costat del Mercat del Carrilet. El mercat setmanal a la plaça és l'únic mercat exterior de Reus, aglutina molta gent. Tot i això, té manca higiene i neteja de l'espai, i mal estat del paviment.

S'identifiquen alguns punts claus d'**assetjament a dones**, al voltant del mercat, que ha fet que moltes dones hagin deixat de passar-hi i utilitzar l'entorn. Hi ha un mural feminista just davant en resposta a aquesta problemàtica. Moltes de les denúncies que es fan per raons d'assetjament (estridades, etc) no es registra com a violència masclista, sinó com a intents de robarotaris

Abandonament d'antics espais industrials del barri del Carrilet que provoda el deteriorament d'aquests.

Problemàtica derivada del consum i tràfic de drogues. Calen polítiques de prevenció.

G E N E R A L R E U S

MODEL DE CIUTAT

Entorn, en general, que afavoreix la proximitat i la diversitat de tots els serveis disponibles.
Entorn compacte que afavoreix la mobilitat a peu.
Clima temperat mediterrani permet fer activitats a l'aire lliure.

ESPAIS PÚBLICS I DE RELACIÓ

Zones verdes:

- Valoració positiva que els espais verds i parcs de Reus siguin oberts sense restriccions horàries ni físiques. Valoració negativa dels espais verds i parcs de Reus quan es fa fosc, ja que hi ha una manca d'il·luminació i equipament, que es tradueix en una manca d'ús.
- Manca d'espais d'arbrat i verd urbà generalitzada, així com espais equipats amb bancs per descansar. Falta de zones verdes per fer esport, passejar el gos, jugar amb els infants...
- Valoració positiva de les zones verdes que alguns barris tenen al seu entorn

Manteniment i neteja:

Problemes amb l'empresa de neteja de Reus, ja que és un servei que hauria de ser públic i dependre de l'administració, amb les condicions de l'administració, i en canvi és una empresa privada externa que té males condicions laborals. Hi ha sectors que reinviduen que hauria de ser públic. Problemes generalitzats a molts llocs on el paviment està en mal estat, i brúcia als carrers, falta de neteja a carrers secundaris, graffitis, manca de manteniment i reparació de desperfectes (bancs, fanals, pintura vial, paviment vies...).

EQUIPAMENTS I SERVEIS

Manca d'**equipaments esportius** ben connectats que no siguin privats, i manca de piscines municipals d'ús públic per anar a nedar.
Manquen places de **llar d'infants** públiques.
Es valora molt positivament l'oferta d'**equipaments culturals** que té Reus, la zona comercial i d'oci.

HABITATGE I ENTORN

Mobilitat en cotxe: Manca d'aparcament dissuasori a la perifèria per tal d'evitar que el sobre ús del vehicle privat al centre del municipi. Normalitat d'ús del cotxe per anar al centre i qualsevol indret. Perspectiva dels trajectes des de la comoditat del porta a porta. Semaforització amb prioritat vial. Rotondes molt grans i manca d'escala humana en infraestructures de mobilitat. Això causa inaccessibilitat i dificultats als encreuaments viants. Per altra banda, moltes de les voreres són estretes
Mobilitat cívica: Manca generalitzada de l'ús de la bicicleta a Reus. Discontinuitat de la xarxa de carril bici. Manca de carril bici en especial, a les escoles. Manca d'espais per aparcar, carrils i infraestructura general necessària per acondicionar la ciutat per a la mobilitat en bicicleta. El fet que no s'alliberi espai per cotxes, la bicicleta no té espai per ocupar.

HABITATGE I ENTORN

Manca de polítiques públiques d'habitatge que solucionin l'emergència habitacional de Reus. **Problemàtica d'accés a l'habitatge** generalitzada. Falta de manteniment del parc d'habitatge en moltes zones del municipi, ja que està molt deteriorat i en mal estat. A causa d'aquesta problemàtica hi ha moltes persones que viuen al carrer, que han de marxar de Reus, o ocupar habitatges buits.
Es valora que hi ha tipologies d'habitatge massa altes pel teixit de Reus.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES

Teixit comercial: Xarxa de botigueres coordinades per impulsar iniciatives i campanyes per promoure el comerç de proximitat a Reus.

Model de consum: Hi ha hagut molt d'impacte en el petit comerç la política d'expansió de les grans superfícies, com per exemple, Mercadona, que les noves obertures a Reus han provocat el tancament de moltes botigues de queviures i productes de primera necessitat, i empijorant el consum a les parades dels mercats.

LLEGGENDA

● Espais públics i de relació específics

● Equipaments i serveis específics

● Manca de visibilitat per falta d'enllumenat públic o manteniment d'aquest.

● Xarxes de mobilitat quotidiana: punts concrets de manca d'adequació o accessibilitat dels recorreguts habituals, mal estat de l'infraestructura de mobilitat (a peu, en bici o transport rodant), inaccessibilitat de les voreres i punts de conflicte entre formes de mobilitat o percepció d'inseguretat.

BARRI FORTUNY, PASTORETA I MAS IGLESIAS

Problemàtica d'habitatge: Manca de polítiques públiques d'habitatge, emergència habitacional severa, precarietat laboral afavoreix la problemàtica habitacional i l'increment de l'ocupació per manca d'ingressos. Moviments socials (PAH i Sindicat d'Habitatge de Reus) i la cooperativa del mossèn són les entitats que treballen per combatre aquesta problemàtica. Falta de diversitat de tinença.

Tipologia d'habitatges: Parc d'habitatge molt deteriorat i constructivament molt precari. Enderrocaments i espais en desús: Molts blocs de pisos completament buits.

Subministraments: Talls de llum sovint que triguen molta a arreglar-se.

Problemàtica de droga: Activitats relacionades amb el consum i tràfic de drogues, i obertura de narcosales.

Manca de polítiques d'integració de la immigració de Reus

Residències per a la gent gran: Manca de residències per a la gent gran de caràcter públic. N'hi ha moltes majoritàriament privades. Manca de diversitat de models per la gent gran de viure en un espai amb serveis comunitaris (habitatge dotacional amb accés a cures, etc).

Zones verdes: Les zones verdes a l'entorn de Fortuny, i en general els jardins i espais verds. Hi ha molts arbres i molt espai ajardinat. Té moltes zones verdes i estan molt ben mantingudes.

Manca de manteniment de l'enllumenat públic. A la zona de Fortuny es van quedar apagats molts dies sense reparació

Buses: cada 10 minuts a Fortuny, però el servei no arriba a tots els barris

Millora dels barris conflictius i estigmatitzats, trencar imaginari negatiu d'aquests barris.

